

Hållbarhetsrapport

2025

Uppföljning av de globala målen i Agenda 2030

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Agenda 2030 i Stockholms stad	5
Inriktningsmålet: Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.....	9
Inriktningsmålet: Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning	27
Inriktningsmålet: Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.....	41
Fördjuping: Hållbar utveckling i stadens geografiska fokusområden	55
Vad utmärker fokusområdena?.....	70

Sammanfattning

Stockholms stads långsiktiga hållbarhetsarbete syftar till att bibehålla och stärka stadens position som en ledande hållbar stad, både socialt, ekologiskt och ekonomiskt. Här ska människor vilja leva, åldras och se sina barn växa upp. Som ett led i detta ska staden på lokal nivå vara ledande i genomförandet av FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030¹.

Denna andra hållbarhetsrapport som följer upp Stockholms stads arbete med Agenda 2030 ska fungera som ett verktyg för att ytterligare stärka styrningen mot ett mer hållbart Stockholm.² Rapporten ger en aktuell lägesbild av hållbarhetsarbetet, där stadens tre inriktningsmål och de 17 globala målen för hållbar utveckling utgör grunden för uppföljningen. Rapporten innehåller även en särskild fördjupning av utvecklingen för utvalda hållbarhetsindikatorer inom stadens geografiska fokusområden; Hagsätra-Rågsved, Järva, Skärholmen och Farsta.

Rapporten visar att den sociala hållbarheten i Stockholms stad har utvecklats positivt på flera områden. Jämfört med andra svenska storstäder som Göteborg, Malmö och Uppsala har Stockholm överlag ett försprång. Särskilt Malmö, men även Göteborg, står inför betydligt större utmaningar än Stockholm när det gäller flertalet sociala hållbarhetsindikatorer.

Positiva indikatorer för Stockholm inkluderar ett minskat behov av ekonomiskt bistånd, längre medellivslängd och minskade löneskillnader mellan kvinnor och män. Andelen barn i hushåll med låg ekonomisk standard minskar, trångboddheten och den ekonomiska segregationen har minskat något sedan 2012. Dock kvarstår stora skillnader i livsvillkor mellan olika grupper och stadsdelar, och barn till ensamstående föräldrar och utlandsfödda löper störst risk för ekonomisk utsatthet.

Negativa trender inkluderar en ökad andel vuxna och barn med övervikt och obesitas, särskilt bland kortutbildade och i utsatta områden, där

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Rapporten visar att den sociala hållbarheten i Stockholms stad har utvecklats positivt på flera områden.

1. Stockholms stads budget

2. Se Hållbarhetsrapport 2021

tidiga insatser är avgörande. Utbildningsresultaten i Stockholm är bättre än i många andra delar av landet, men ojämlikheten kvarstår med områden där en lägre andel barn klarar grundskolan och tar gymnasieexamen. Valdeltagandet minskade vid valet 2022, särskilt i stadsdelar med ett redan lågt valdeltagande. Valdeltagandet hänger tydligt ihop med trygghet och tillit, och här finns stora skillnader mellan grupper.

När det gäller klimatarbetet är Stockholm en föregångare.

När det gäller klimatarbetet är Stockholm en föregångare, både nationellt och internationellt. Stadens mål att vara klimatpositivt år 2030 och fossilfritt år 2040 är ambitiöst och speglar ett starkt engagemang för att minska utsläppen. En viktig aspekt i detta arbete är klimaträttvisa och att alla stockholmare ska inkluderas i omställningen. För att minska klyftorna krävs att de som har störst klimatavtryck också bidrar mest till att minska utsläppen.

Användningen av fossil energi i Stockholmsregionen av har minskat kraftigt avseende uppvärmning och elanvändning, men vägtransporterna använder fortfarande en hög andel fossila bränslen. Kollektivtrafik, gång och cykling behöver bli än mer tillgängligt och attraktivt. Stockholmare har bra sanitet och dricksvatten av hög kvalitet, men samtidigt behöver den miljömässiga vattenkvaliteten i sjöar och vattendrag förbättras. I stadens egna verksamheter har energiåtgången minskat liksom växthusgasutsläppen från stadens inköpta livsmedel. Den biologiska mångfalden stärks.

Den ekonomiska hållbarheten påverkas av nuvarande lågkonjunktur.

Den ekonomiska hållbarheten påverkas av nuvarande lågkonjunktur och långtidsarbetslösheten har ökat något. Trots konjunkturläget har Stockholm ett starkt näringsliv med både hög kunskapsnivå och en stor näringslivsbredd. Staden kan främja det lokala näringslivet genom att utveckla sin service och tillsyn och därigenom bidra till att det är attraktivt och säkert att driva företag i hela Stockholm. Den årliga NKI-undersökningen som mäter kommunernas myndighetsutövning och företagsklimatet visar att Stockholm fortsatt ligger på höga nivåer.

Världen är idag mer sammankopplad än någonsin tidigare och de globala målen kan bara förverkligas genom samarbete. Stockholms stad har väl utvecklade samarbeten på såväl regional och nationell som på internationell nivå. I en allt mer osäker värld är det viktigt att dessa samarbeten värnas och utvecklas.

Sammanfattningsvis visar rapporten att Stockholm har goda förutsättningar att fortsätta vara en global förebild inom hållbar utveckling, men vägen framåt är inte utan hinder. Jämfört med andra storstäder ligger Stockholm väl framme, men skillnaderna i livsvillkor och höga konsumtionsutsläpp utgör en utmaning. För att lyckas med målet om en hållbar och jämlik stad krävs att stadens insatser blir ännu mer riktade mot de områden och grupper som behöver det mest, och där är utbildning den enskilt viktigaste faktorn. Genom att kombinera sociala investeringar med en ambitiös klimatomställning kan Stockholm fortsätta leda vägen och stärka sin position som en av världens mest hållbara städer.

Agenda 2030 i Stockholms stad

FN:s generalförsamling antog år 2015 en global agenda för hållbar utveckling, Agenda 2030. Världens länder, inklusive Sverige, har med agendan kommit överens om en handlingsplan som visar på nödvändigheten av en ambitionshöjning i hållbarhetsarbetet. Agenda 2030 är den mest ambitiösa agendan för hållbar utveckling som världens länder antagit.

Genomförandet av agendan i Stockholms stad

Stockholms stad har tagit sig an agendans ambitioner och beslutat att Stockholm ska vara ledande i genomförandet av FN:s globala hållbarhetsmål i Agenda 2030. De globala målen grundas på mänskliga rättigheter och kan bara uppnås om delaktighet, ansvarsskyldighet och icke-diskriminering respekteras. Ett systematiskt och sammanhållet arbete med de mänskliga rättigheterna är en förutsättning för att uppnå detta. I agendan är en central princip att ingen ska lämnas utanför, vilket är en viktig utgångspunkt i Stockholm där alla ska ges förutsättningar och möjligheter att leva självständiga liv och förverkliga sina drömmar.³

Stockholms stad har länge varit ledande i miljöfrågor och gått före med exempelvis utbyggnaden av kollektivtrafik och fjärrvärme. Nu är den stora utmaningen att Stockholms stad ska vara klimatpositivt år 2030 och fossilfritt år 2040 och dessa mål ska nås med en rättvis omställning. Även arbetet med den sociala hållbarheten har stärkts och utvecklats, samtidigt som det finns också här utmaningar med skillnader i livsvillkor, hälsa och trygghet.

Stockholms stad fortsätter därför att rikta sina resurser så att de styr mot ett socialt, miljömässigt och ekonomiskt hållbart samhälle enligt stadens vision och inriktningsmål. Arbetet med Agenda 2030 stärker denna utveckling och alla nämnder och bolagsstyrelser har i uppdrag att verka för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling, beakta Agenda 2030 i framtagandet av styrdokument och använda agendan som ett

” ... alla nämnder och bolagsstyrelser har i uppdrag att verka för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling ...

3. Ur Stockholms stads budget för år 2025.

verktyg för hållbar utveckling samt verka för genomförandet av agendans globala hållbarhetsmål. I detta arbete nyttjar staden kraften och möjligheterna i de verksamheter som utförs varje dag i staden.

Agendan bidrar till att utveckla stadens hållbarhetsarbete, bland annat genom att stimulera till samverkan, stärka synergier och överbrygga stuprör och organisatoriska gränser i stadens verksamheter. I genomförandet har för varje mål en eller flera nämnder eller bolagsstyrelser utsetts som målansvariga och de ska vara drivande för att staden ska uppnå hållbarhetsmålen och samverka brett med berörda verksamheter i staden. Kommunstyrelsen samordnar Agenda 2030-arbetet och stödjer nämnder och bolagsstyrelser i deras hållbarhetsarbete.

” Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 är ett viktigt rådgivande organ i stadens hållbarhetsarbete.

Kommunstyrelsens råd för Agenda 2030 är ett viktigt rådgivande organ i stadens hållbarhetsarbete och har varit en del i processen med rapportens framtagande. Rapporten har vidare arbetats fram i brett samråd med medarbetare från målansvariga förvaltningar och bolag. Detta är ett arbetssätt som förordnas i agendan, där det framhålls att ett framgångsrikt lokalt arbete för att nå de globala målen bör utgå från egna förutsättningar och behov i ett brett samarbete.

Om rapporten

Denna rapport har till syfte att analysera och skapa en lägesbild för hållbarhetsarbetet i staden och därigenom vara ett verktyg för att stärka styrningen för ett mera hållbart Stockholm. Rapporten speglar framför allt samhällsutvecklingen i ett bredare perspektiv och stockholmarnas levnadsvillkor. Rapporten är den andra som följer upp arbetet med Agendan, den första kom 2021. Denna rapport har samma upplägg i stort som den tidigare men har utvecklat indikatorerna och jämförelser med andra städer samt har även en särskild redovisning riktad mot stadens geografiska fokusområden.

I de följande avsnitten redovisas en bedömning av hur staden ligger till avseende vart och ett av agendans 17 hållbarhetsmål där de har inordnats efter stadens tre övergripande inriktningsmål⁴:

- Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.
- Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.
- Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Syftet med denna indelning är att tydliggöra hur stadens inriktningsmål respektive agendans globala mål samverkar i en gemensam riktning. Varje inriktningsmål har även en sammanfattande översikt som visar på nuläge och utveckling utifrån de valda indikatorerna.

4. Källa: Stockholms stads budget för år 2025

Analysen i denna rapport gör inte anspråk på att ge en heltäckande beskrivning av utvecklingen inom agendans alla delmål då dessa är mångfacetterade och komplexa, utan belyser relevanta utvecklingstendenser där vissa indikatorer har valts ut. De indikatorer som presenteras är i stor utsträckning uppföljningsmått på samhällsnivå som mäter direkta effekter för stockholmarna, som ett komplement till stadens verksamhetsuppföljning. Hållbarhetsrapporten är också en bilaga till Stockholms stads årsredovisning för år 2024.

Rapportens avslutas med en särskild fördjupning avseende stadens geografiska fokusområden och för dessa områden särskilt relevanta indikatorer kopplade till agendans mål. Fokusområdena är prioriterade och föremål för en särskild kraftsamling för att stärka hållbarheten. Den nu gjorda redovisningen kan utgöra en del i uppföljning av arbetet i fokusområdena.

Matlagningskurs i Årstapaviljongen.

Inriktningsmålet:

Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden

Alla barn och ungdomar ska ges jämlika uppväxtvillkor och trygghet samt en rik och varierad fritid. I förskolan och skolan ska varje barn erbjudas likvärdiga möjligheter att utvecklas och lära sig. Staden ska fokusera på att ge stöd och omsorg där det behövs mest och säkerställa att ingen lämnas utanför. Stockholm vara en stad där man kan åldras med värdighet, med tillgång till god omsorg och en känsla av stor trygghet. Alla stockholmare ska ha tillgång till ett rikt kultur-, idrotts- och föreningsliv.

– Ur Stockholms stad budget för år 2025

I detta avsnitt redovisas stadens styrkor och utmaningar inom de av agendans globala hållbarhetsmål som knyter mest an till inriktningsmålet – Ett Stockholm som håller samman med en stark och jämlik välfärd i hela staden.

Följande av de globala hållbarhetsmålen berörs:

Mål 1 Ingen fattigdom

Fattigdom omfattar fler dimensioner än den ekonomiska. Fattigdom innebär även brist på frihet, makt, inflytande, hälsa, utbildning och fysisk säkerhet.*

Långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat i Stockholms stad

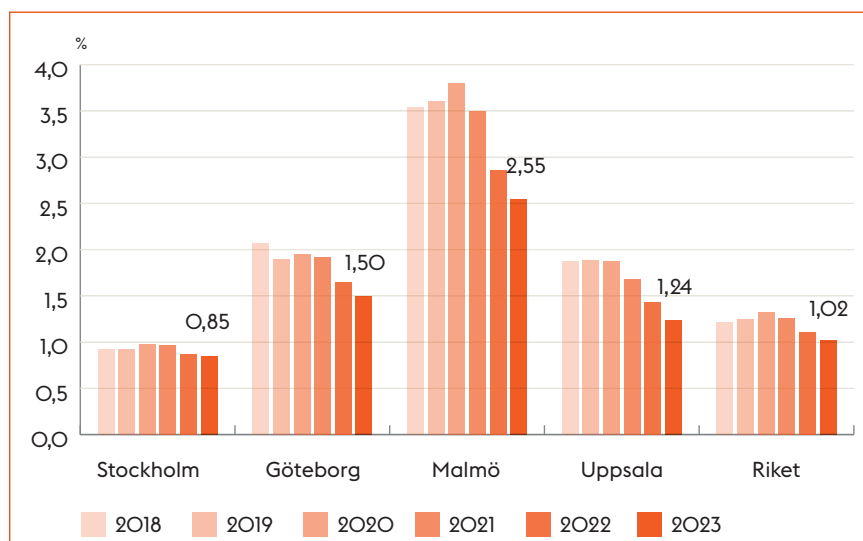
År	Andel (%)
2010	1,44
2015	1,08
2020	0,98
2023	0,85

Fattigdom innebär i en svensk kontext att personer har en lägre levnadsnivå än vad som är allmänt accepterat i samhället. I dagligt tal avses låga inkomster och små ekonomiska tillgångar och beroende av olika försörjningsstöd. *Långvarigt ekonomiskt bistånd (10-12 mån)* är därför det nyckeltal för fattigdom som används i denna rapport.

Hur ligger Stockholm till?

Andelen personer med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat under en lång rad år och är lägre i Stockholms stad jämfört med övriga storstadskommuner och lägre än snittet för riket. Värt att notera är att i Stockholm är det en lika stor andel kvinnor som män som uppstår långvarigt ekonomiskt bistånd. I de övriga storstäderna och även i riket är det en viss övervikt för kvinnor.

Vuxna biståndstagare (18 år eller äldre) med långvarigt ekonomiskt bistånd (10-12 mån), andel av befolkningen.

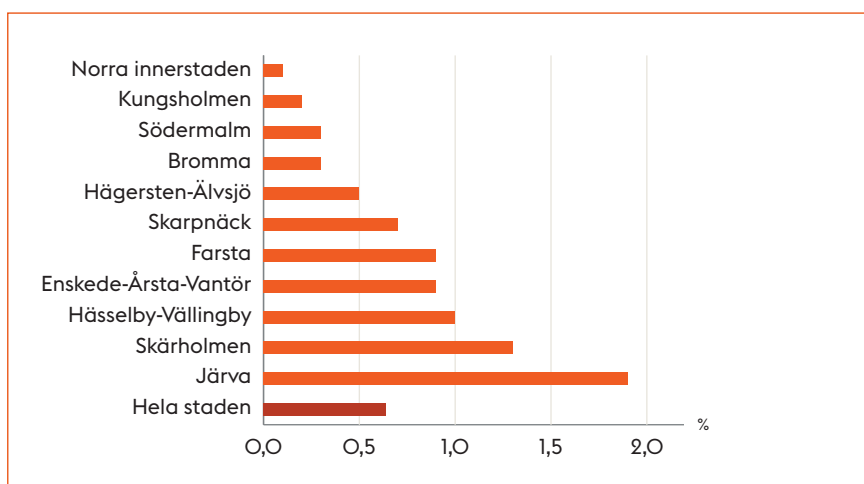

Källa: Kolada (avser oktober månad respektive år)

De som lever med ekonomiskt bistånd under lång tid har en ekonomiskt utsatt situation och kan ha svårt att delta i samhällsgemenskapen. Även om andelen med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat och det rör sig om relativt få personer så är skillnaderna inom staden stora. I Järva har 1,9 procent av befolkningen över 18 år långvarigt ekonomiskt bistånd, vilket kan jämföras med 0,1 procent av befolkningen i Norra innerstaden.

*Målens formuleringar är de som används av United Nations Development Programme (UNDP) och regeringen.

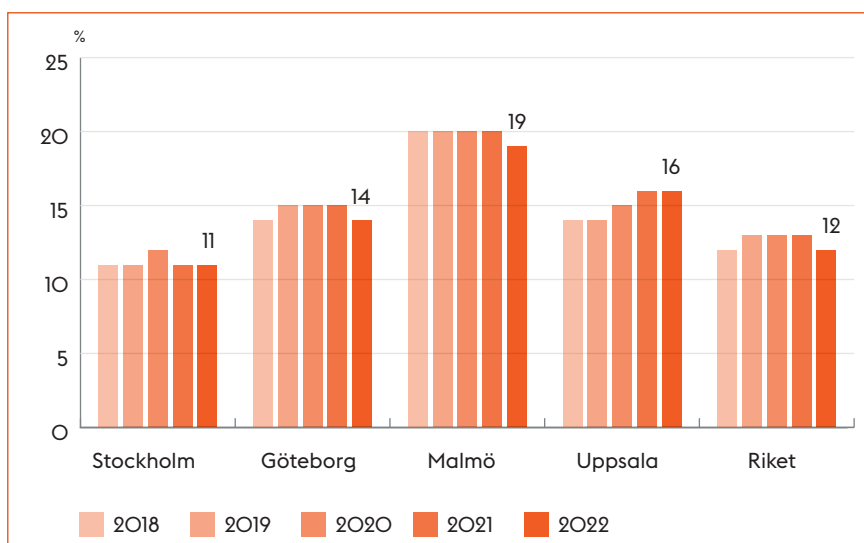
Vuxna biståndstagare (18 år eller äldre) år 2023 med långvarigt ekonomiskt bistånd (10-12 mån), andel (%) av befolkningen per stadsdelsområde.

Källa: Sweco, avser helåret 2023.

Ett ytterligare nyckeltal är *låg ekonomisk standard* som är ett relativt mått och innebär att personen har en inkomst som är lägre än 60 procent av medianvärdet i riket. Det är ett internationellt vedertaget inkomstmått som inom EU benämns som *risk of poverty* (risk för fattigdom).

Andel (%) invånare, 20-64 år med låg ekonomisk standard.

Källa: Kolada

Andelen invånare med låg ekonomisk standard är lägre i Stockholms stad jämfört med övriga storstadskommuner och snittet för riket, men eftersom kostnadsläget i Stockholm är högre än riksgenomsnittet kan detta vara en underskattning. Andelen invånare med låg ekonomisk standard är högst i Järva och Skärholmens stadsdelsområden med 26 respektive 22 procent av befolkningen.

Ensamstående män och kvinnor med utländsk bakgrund med hemmabonde barn är de grupper som i störst utsträckning lever i låg ekonomisk standard. Detsamma gäller för ensamboende män och kvinnor med utländsk bakgrund i åldern 65+ år. Andelen med låg ekonomisk standard uppgår till cirka en tredjedel i dessa grupper.

Källa: Inkomster i Stockholm 2022, Årsrapport

Mål 2 Ingen hunger

Avskaffa hunger, uppnå tryggad livsmedelsförsörjning och förbättrad nutrition samt främja ett hållbart jordbruk.

Andelen (%) vuxna med fetma har ökat i Stockholms stad.

År	Andel (%)
2006	8,1
2014	9,0
2018	10,5
2022	11,5

BMI – Body Mass Index är ett internationellt mått på övervikt och fetma. Måttet bygger på förhållandet mellan längd och vikt. Ett BMI mellan 18,5 och 25 räknas som normalvikt.

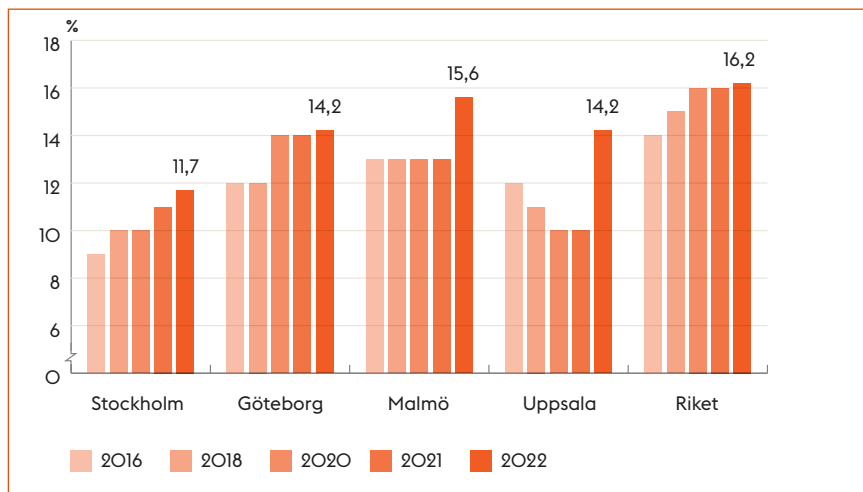
Mål 2 om ingen hunger spänner över en rad områden, med den gemensamma strävan att säkra människors tillgång till näringsrik mat. I Sverige är det ohälsosamma matvanor som är den största utmaningen, övervikt ökar i den svenska befolkningen inom i princip alla grupper i samhället. Samtidigt är undernäring en av de största utmaningarna inom äldreomsorgen.

Hur ligger Stockholm till?

Obesitas

Ett BMI mellan 25 och 30 innebär övervikt och ett BMI över 30 motsvarar obesitas, (fetma). Andelen vuxna invånare med obesitas har ökat i Stockholms stad under det senaste två decennierna, men i jämförelse med riket och de övriga storstadskommunerna är andelen med obesitas lägre i staden. Obesitas är en sjukdom i sig och dessutom kopplad till andra kroniska sjukdomar som sänker livskvaliteten och förkortar livet.

Andel (%) i åldrarna 18–84 år med obesitas (BMI över 30 kg/m²), år 2016-2022.

Källa: Kolada

Andel (%) i åldrarna 18–84 år med obesitas (BMI över 30 kg/m²) år 2021.

År	Andel (%)
Järva	19,3
Skärholmen	18,4
Hässelby-Vällingby	16,7
Enskede-Årsta-Vantör	15,9
Farsta	15,3
Hägersten-Älvsjö	11,2
Bromma	10,7
Skarpnäck	9,9
Södermalm	9,5
Kungsholmen	6,2
Norra innerstaden	6,0
Hela staden	11,7

Källa: Folkhälsokollen, Region Stockholm

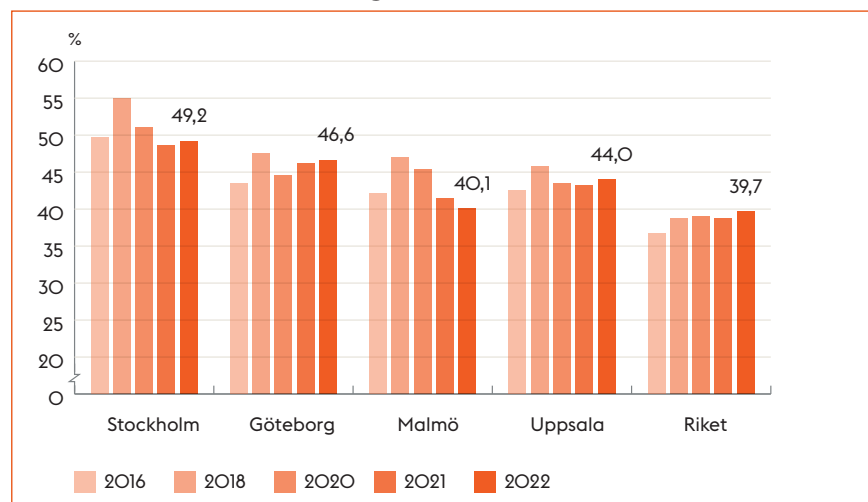
Förekomsten av övervikt och obesitas är lägst bland dem som har högre utbildning, och högst bland dem som har en kortare utbildning och skillnaderna inom staden är stora. Allt från genetik, livshändelser, livssituation, levnadsvanor och psykisk ohälsa kan kopplas till fetma. Dessa faktorer samspelar med vår fysiska och sociala miljö och tillgång till bra livsmedel samt förutsättningar för fysisk aktivitet såsom trygga cykel- och gångvägar. I Järva har drygt 19 procent av befolkningen över 18 år obesitas, vilket kan jämföras med 6 procent av befolkningen i Norra innerstaden.

Även barnfetma är ett växande folkhälsoproblem där det finns en tydlig koppling till socioekonomisk utsatthet. Skillnader mellan stadsdelsområdena i Stockholms stad är stora. I Järva har nära fyra procent av 4-åringarna obesitas, vilket kan jämföras med stadens genomsnitt på drygt 1,5 procent. Behovet av tidiga, förebyggande insatser är stora. I det arbetet har barnhälsovården och elevhälsan en viktig roll. Övervikt och fetma i barndomen ökar risken för att övervikten kvarstår i vuxen ålder vilket ger en ökad risk för bland annat hjärt-kärlsjukdomar och diabetes.

Undernäring

Personer över 70 år rekommenderas att ha ett högre BMI än yngre och för denna grupp kan ett BMI under 22 kan innebära undernäring. På stadens särskilda boenden för äldre har nära hälften av de boende ett BMI som är lägre än 22. Det är betydligt sämre än det svenska snittet och så har det sett ut i flera års tid.

Andel (%) boende med ett BMI lägre än 22 i särskilt boende för äldre.

Källa: Kolada

Om inte undernäring upptäcks i tid kan det leda till ett försämrat immunförsvar, depression och ökad risk för fall och därmed försämrad livskvalitet. Därför mäts BMI regelbundet på alla särskilda boenden för äldre.

Hur staden utformas påverkar folkhälsan. Det ska finnas cykelbanor och möjligheter att gå ut, och som förälder måste man känna att det är tryggt att släppa ut sina barn att leka eller själva kunna cykla eller gå till skolan.

Ylva Trolle Lagerros,
Professor i kardiiovaskulär prevention,
Karolinska Institutet

Andelen (%) äldre med ett BMI under 22, på särskilda boenden i Stockholms stad ligger kvar på en hög nivå.

År	Andel (%)
2016	47,9
2018	54,9
2020	51,0
2022	49,2

Mål 3 God hälsa och välbefinnande

Säkerställa hälsosamma liv och främja välbefinnande för alla i alla åldrar.

Medellivslängden i Stockholms stad har ökat.

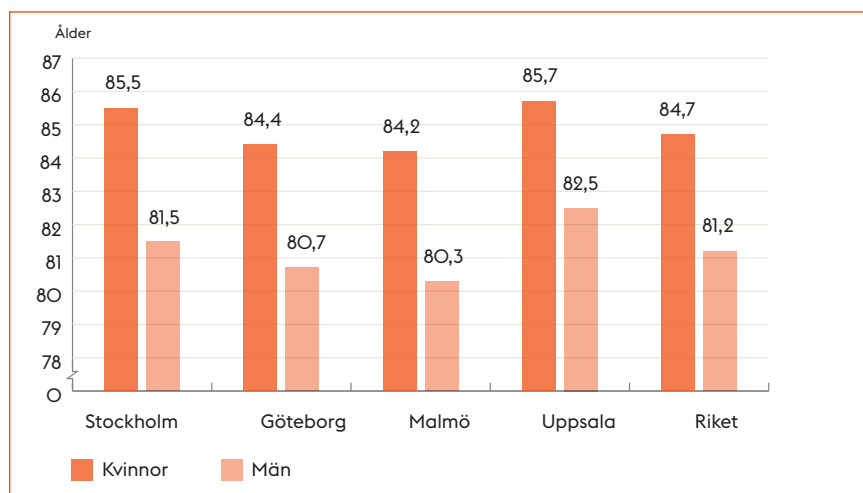
År	Ålder
2006	80,3
2014	82,1
2018	82,8
2023	83,6

God hälsa är en grundläggande förutsättning för att människor ska nå sin fulla potential och bidra till samhällets utveckling. Flera av delmålen för att nå god hälsa och välbefinnande handlar om att höja livslängden genom förebyggande insatser och tillgång till god hälso- och sjukvård.

Hur ligger Stockholm till?

Medellivslängden har ökat i Stockholms stad både för kvinnor och för män under en lång rad år. Den genomsnittliga förväntade medellivslängden är nu 83,6 år, där kvinnorna i genomsnitt förväntas leva i 85,5 och männen i 81,5 år. Det är högre än riksgenomsnittet och högre än i Göteborg och Malmö, men något lägre än i Uppsala.

Förväntad medellivslängd vid födseln 2023 (femårsmedelvärden), efter kön.

Källa: Kolada

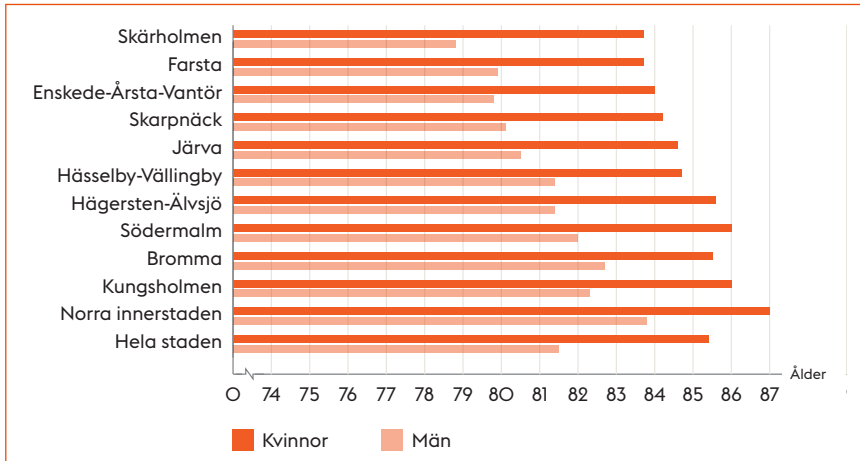
Skillnader i medellivslängden mellan stadsdelområden (SDO) är tydliga och bestående. SDO med lägst och högst medellivslängd.

År 2023	Män	Kvinnor
Skärholmen	78,8	83,7
Norra innerstaden	83,8	87,0
Hela staden	81,5	85,4

År 2005	Män	Kvinnor
Skarpnäck	75,6	81,4
Norra innerstaden	79,2	83,4
Hela staden	77,5	82,4

Skillnader i medellivslängd mellan grupper med olika utbildningsnivå har ökat under senare år och är nu större än skillnaden i medellivslängd mellan kvinnor och män. Personer med eftergymnasial utbildning lever längst och deras andel i befolkningen växer. Detta har gjort att medellivslängden för hela befolkningen har ökat under senare år. I Stockholm förväntas individer med enbart förgymnasial utbildning leva 2,5 år kortare än personer som slutfört gymnasiet och 5,5 år kortare än personer med eftergymnasial utbildning.

Det finns också skillnader mellan stadsdelområdena. Den förväntade medellivslängden varierar mellan 83,7 och 87 år för kvinnorna och mellan 78,8 och 83,8 år för männen mellan stadsdelområden i Stockholms stad, år 2023. Dessa skillnader beror främst på socioekonomiska faktorer på individnivå.

Medellivslängd efter stadsdelsområde och kön, 2023 (femårsmedelvärden).

Källa: Sweco

Trots att kvinnor lever längre än män, förefaller kvinnor generellt sett må sämre. Statistiken visar att kvinnor oftare besöker läkare och är mer sjuskrivna än män. Andelen som har fått psykiatrisk vård är högre bland flickor och kvinnor jämfört med pojkar och män i alla åldrar, men bland äldre är könsskillnaden mindre.⁵

Det är relativt stora skillnader i ohälsotal mellan kvinnor och män i Stockholms stad.⁶ År 2023 var det genomsnittliga ohälsotalet för kvinnor 18 dagar och för män 12 dagar, det vill säga en skillnad på 6 dagar. Skillnaderna i ohälsotalet mellan könen får konsekvenser för livsinkomst och pension. Det finns också stora skillnader i ohälsotalet mellan olika områden och olika åldrar. 2023 var ohälsotalet i högst i Skärholmen med 22 dagar och lägst i Norra innerstaden med knappt 9 dagar. Utbildningsnivå är den faktor som bäst förklarar skillnaderna i ohälsotal mellan stadsdelsområdena.

Personer med funktionsnedsättning har också en större risk för ohälsa. En stor del av ohälsan hos denna grupp beror inte på funktionsnedsättningen i sig utan kan troligen förklaras av välkända riskfaktorer, såsom svagt inflytande, ekonomisk otrygghet och brist på tillgänglighet.⁷

Ohälsotalet (16-65 år) samvarierar med utbildningsnivån.**Antal ohälsodagar efter utbildningsnivå Stockholms stad 2023**

Förgymnasial	28
Gymnasial	21
Eftergymnasial	9

” Utbildningsnivå är den faktor som bäst förklarar skillnaderna i ohälsotal mellan stadsdelsområdena.

5. Statistik om psykisk hälsa i Sverige, Folkhälsomyndigheten.

6. Antalet ohälsodagar är ett mått på den totala sjukfrånvaron som ersätts från sjukförsäkringen.

7. Kunskapsguiden.se, Hälsan hos personer med funktionsnedsättning, Socialstyrelsen.

Mål 4 God utbildning för alla

Säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja ett livslångt lärande för alla.

Mål 4 handlar om att säkerställa en inkluderande och likvärdig utbildning av god kvalitet och främja ett livslångt lärande för alla. Utbildning är den enskilt viktigaste faktorn för att bryta socialt utanförskap bland barn och unga och är ett starkt skydd för unga i sårbara situationer.

Hur ligger Stockholm till?

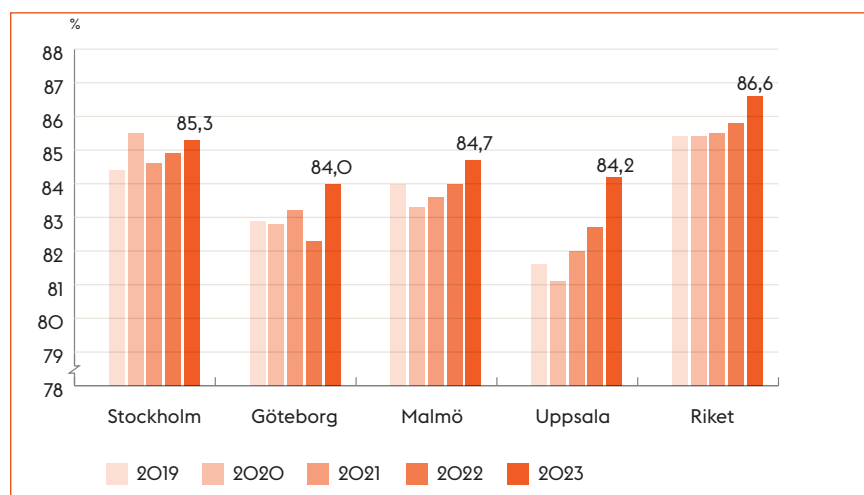
Förskola

Allmän förskola innebär att alla barn har rätt till avgiftsfri förskola tre timmar per dag från och med augusti det år barnet fyller tre år. Verksamheten följer skolans terminer och är stängd under skolloven. Det gäller alla barn, oberoende av föräldrarnas sysselsättning och familjens situation i övrigt.

Förskolan är det första steget i det svenska utbildningssystemet och ska lägga grunden för det lärande som fortsätter resten av livet.⁸ Den allmänna och avgiftsfria förskolan samt maxtaxan gör att Sverige har en förhållandevis hög inskrivningsgrad i förskolan oavsett barns socioekonomiska bakgrund. Trots detta är det ett något lägre deltagande bland barn i områden med mindre gynnsamma ekonomiska förutsättningar. Det gäller inte bara inskrivningsgrad. Många kommuner signalerar att barn med stort behov av att delta i förskolan ofta har en lägre närvaro, även om de har en plats i förskolan.⁹

I diagrammet nedan mäts andelen inskrivna barn i förskolan 1–5 år och visar att inskrivningsgraden är högre i Stockholms stad än i de övriga storstadskommunerna, men lägre än i riket.

Andel barn 1-5 år inskrivna i förskolan, 2018-2023.

Källa: Kolada

8. Skolverket.se

9. Öppna jämförelser, Förskola 2022 Förskolans kompensatoriska roll, SKR

I Stockholms stad mäts andel inskrivna barn i förskolan oftast för barn i åldern 2–5 år. Tabellen nedan visar att barn i Järva, Skärholmen och Hässelby-Vällingby deltar i förskolan i lägre utsträckning än genomsnittet för Stockholms stad. Det är problematiskt eftersom förskolan har en viktig kompensatorisk effekt för barn med en mindre gynnsam socioekonomisk bakgrund. Det är viktigt att verksamheten håller hög kvalitet med välutbildad personal och svarar mot barnens specifika behov. Inte minst behöver det finnas ett stort fokus på barns språkutveckling.¹⁰

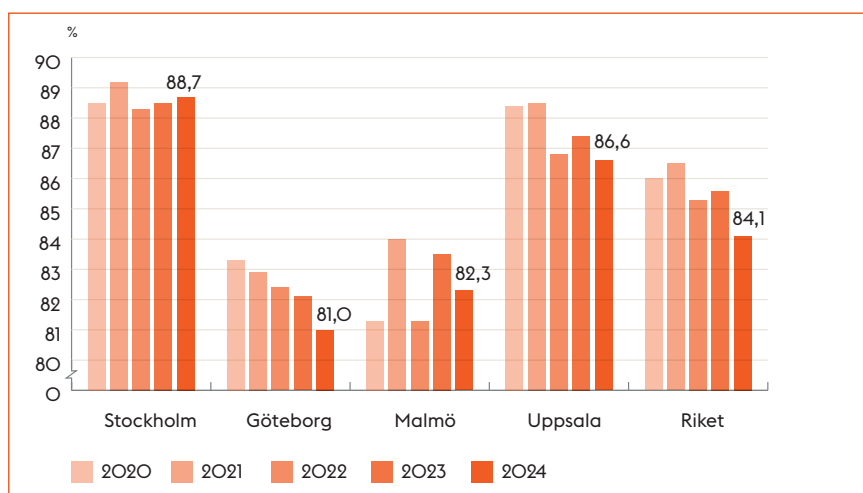
Andel inskrivna barn 2-5 år per SDO och totalt.

	2023	2018
Järva	88,6	88,9
Skärholmen	91,0	89,1
Hässelby-Vällingby	92,9	90,8
Enskede-Årsta-Vantör	94,5	93,9
Norra innerstan	95,3	94,2
Farsta	95,5	94,0
Södermalm	95,9	96,2
Kungsholmen	96,0	97,0
Bromma	96,4	93,9
Hägersten-Älvsjö	96,9	97,0
Skarpnäck	96,9	95,0
Hela staden	94,6	94,3

Grundskola – gymnasiebehörighet

Endast 84 procent av eleverna i Sverige som gick ut årskurs 9 våren 2024 nådde kunskapskraven för att söka till yrkesgymnasium. Av eleverna i Stockholms stad var 88,7 procent behöriga. Det är en betydligt högre andel än i de övriga storstäderna, men ändå är det många som inte får behörighet till fortsatta gymnasiestudier.

Andel elever med behörighet till gymnasieskolans yrkesprogram.

Källa: Kolada

Andel (%) inskrivna barn i förskolan 2-5 år Stockholms stad, har endast haft små variationer sedan år 2018.

År	Andel (%)
2018	94,3
2019	93,9
2020	94,6
2021	94,2
2022	94,4
2023	94,6

Andel (%) elever med gymnasiebehörighet skrivna i Stockholms stad, har endast haft små variationer sedan år 2004.

År	Andel (%)
2004	88,5
2011	88,9
2019	88,5
2023	88,5
2024	88,7

10. Se bland annat Skolinspektionen, Huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden, 2023

Andel elever (%) med gymnasiebehörighet 2023; Skillnader mellan stadsdelområden (SDO) är tydliga.

	Kvinnor	Män
Södermalm	94	95
Kungsholmen	93	92
Bromma	92	92
Norra innerstaden	91	91
Hägersten-Älvsjö	91	90
Skarpnäck	92	86
Farsta	88	88
Enskede-Årsta-Vantör	86	87
Hässelby-Vällingby	84	85
Skärholmen	88	79
Järva	81	83
Hela staden	89	88

Andel (%) 24-åringar som saknar gymnasieexamen år 2022.

	Andel (%)
Norra innerstaden	3,4
Kungsholmen	3,9
Södermalm	8,6
Bromma	9,6
Skarpnäck	10,8
Hägersten-Älvsjö	11,7
Enskede-Årsta-Vantör	13,7
Farsta	14,3
Skärholmen	21,2
Hässelby-Vällingby	22,2
Järva	23,7
Hela staden	11,6

Källa: Statistikmyndigheten, SCB

Skillnaderna i resultat mellan olika delar av staden är stora. Ungefär 82 procent av eleverna i Järva får gymnasiebehörighet, jämfört med 94 procent av eleverna på Södermalm. Värt att notera är att det är stora skillnader i behörighet mellan könen i Skärholmen, där betydligt fler flickor får gymnasiebehörighet. I staden i övrigt är det relativt små skillnader mellan könen.

Föräldrars utbildningsnivå är det som har allra störst betydelse för hur skolresultaten. Nästan 94 procent av eleverna i Stockholms stad vars föräldrar har eftergymnasial utbildning är behöriga till något nationellt program i gymnasieskolan jämfört med 78 procent av eleverna vars föräldrar har högst gymnasieutbildning.

Avslutad gymnasieutbildning

Hela kedjan från förskola och grundskola till gymnasium har en stor betydelse för hälsa, skolgång och framtida möjligheter att etablera sig i yrkeslivet. Att förvärva en gymnasieutbildning pekas ofta ut ett grundläggande krav för att komma in den svenska arbetsmarknaden. Bland 24-åringarna i Stockholms stad saknar 11,6 procent en avslutad gymnasieexamen. I Järva är den andelen 23,7 procent att jämföra med 3,4 procent i Norra innerstaden.

Av dem som inte tar gymnasieexamen är andelen elever med en funktionsnedsättning överrepresenterade. Eftersom det finns brister i skolstatistiken finns ingen exakt statistik över hur stor denna andel är, men det är tydligt att sannolikheten att hamna utanför både studier och arbete är större bland unga med funktionsnedsättning än bland övriga unga. Unga med funktionsnedsättning tenderar också att fastna i en sådan situation under längre tid.

Vuxenutbildningen innebär en viktig andra chans när skolan har misslyckats. Vuxenutbildning ger möjligheter att komplettera studierna både på grundskole- och gymnasienivå, ändra yrkesvalet, etablera sig på arbetsmarknaden och till personlig utveckling.

swarcod

swarcod

swarcod

Mål 5 Jämställdhet

Uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt.

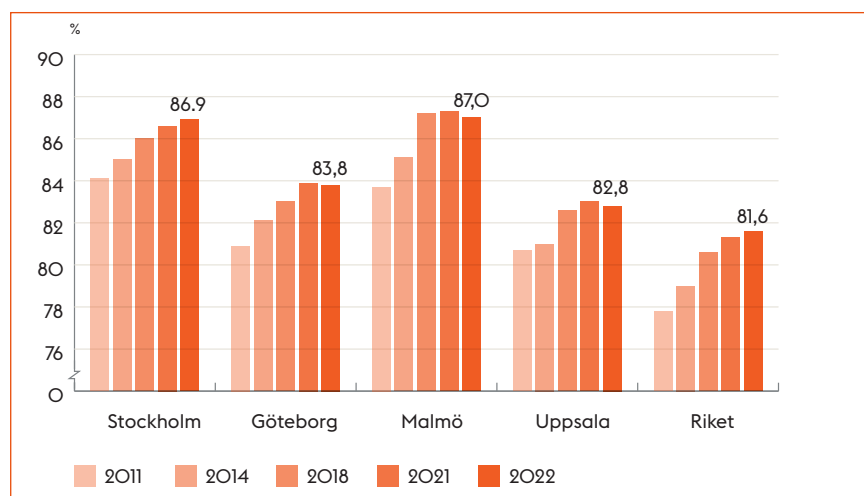
Kvinnor och män ska ha lika rättigheter, möjligheter och förutsättningar att forma sina liv. Jämställdhet är en förutsättning för hållbar utveckling.

Kvinnor tar ut mer föräldraledighet och närståendepenning, jobbar oftare deltid och tar större ansvar för hemmet än män.

Hur ligger Stockholm till?

Kvinnors förutsättningar att försörja sig själva genom hela livet är en central komponent för att nå målet om jämställdhet och egenmakt. Skillnaderna i medianinkomst mellan könen minskar. I Sverige som helhet uppgick medianinkomsten för kvinnorna år 2022 till 81,6 procent av männens.¹¹ Det innebär en skillnad på 18,4 procent. I Stockholms stad och de övriga storstadskommunerna är skillnaderna i medianinkomst mindre. I Malmö och Stockholm är kvinnornas medianinkomster cirka 13 procent lägre än männens i befolkningen över 20 år. I Göteborg och Uppsala är inkomstskillnaderna större, 16 respektive 17 procent.

Kvinnors disponibla medianinkomst som andel (%) av männens, avser personer över 20 år.

Källa: Kolada

Kvinnors medianinkomst som andel (%) av männens har stärkts sedan år 2002, hela staden.

År	20-64 år	65 år+
2002	85	69
2010	87	74
2018	88	76
2022	89	77

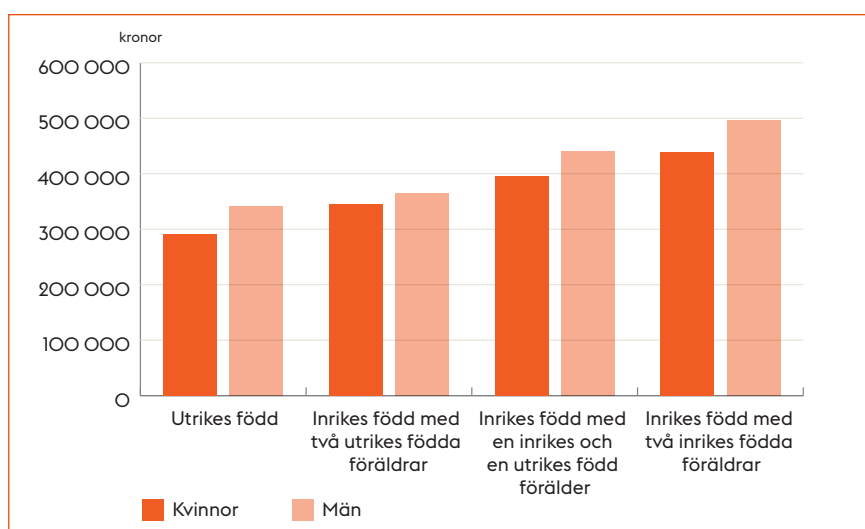
I Stockholms stad har skillnaderna i medianinkomst mellan könen minskat sedan år 2002. Det gäller både i åldersgruppen 20-64 år där kvinnornas medianinkomster uppgår till 89 procent av männens, och för personer över 65 år där kvinnornas inkomster uppgår till 77 procent av männens. Kvinnors inkomster har ökat de senaste decennierna, men det är fortfarande ett stort gap mellan äldre kvinnors och mäns inkomster/pensioner.

11. Medianinkomst avser sammanräknad förvärvsinkomst; löneinkomst och inkomst av näringsverksamhet samt sjukpenning, föräldrapenning, sjukersättning, aktivitetsersättning, a-kassa och pension.

Förklaringarna till de ojämsställda inkomsterna är flera. Kvinno-dominerade yrken är ofta lägre betalda än mansdominerade. Kvinnor står också i högre utsträckning utanför arbetsmarknaden och arbetar oftare deltid, vilket leder till betydligt lägre pensioner. Kvinnor studerar under längre tid och har högre sjukfrånvaro än män, de tar också ut mer föräldradledighet, närståendepenning och tar större ansvar för hemmet än män.¹²

Ekonomisk jämställdhet är en viktig förutsättning för att kvinnor och män ska kunna göra sina egna val inom samhällets samtliga områden. Järva är det stadsdelsområde som har de största inkomstskillnader mellan könen, 26 procent. De minsta inkomstskillnaderna mellan könen finns i Skarpnäck, där männens inkomster var 8 procent högre än kvinnornas. Förutom inkomstskillnader mellan könen finns tydliga skillnader mellan personer med svensk och utländsk bakgrund. Diagrammet nedan visar att utrikes födda kvinnor har lägre medianinkomst än de som är födda i Sverige. Något högre medianinkomster har inrikes födda kvinnor där en eller båda föräldrarna är utrikes födda, men samtidigt är deras medianinkomster lägre än för kvinnor med två inrikes födda föräldrar.

Medianinkomst per månad (20-64 år) uppdelat på kön och bakgrund, Stockholms stad, år 2022.

Källa: Sweco

Kvinnor med funktionsnedsättning är överrepresenterade i den grupp vars disponibla inkomst understiger 60 procent av medianinkomsten, vilket är den relativa fattigdomsgränsen. Kvinnor med funktionsnedsättning arbetar deltid i större grad än män med funktionsnedsättning och övriga kvinnor och män och har därför påtagligt sämre möjligheter till ekonomisk självständighet.¹³

Kvinnornas medianinkomst (20-64 år) som andel (%) av männens varierar mellan stadsdelsområdena år 2022. SDO högst och lägst

Stadsdelsområde	Andel (%)
Skarpnäck	92,1
Järva	73,7
Hela staden	89,2

12. Jämställdhetsmyndigheten, delmål 2: ekonomisk jämställdhet.

13. Jämställdhetsmyndigheten, Ekonomisk jämställdhet för kvinnor med funktionsnedsättning 2019.

Mål 10 Minskad ojämlikhet

Minska ojämlikheten inom och mellan länder.

Målet om minskad ojämlikhet tydliggör vikten av att verka för ett samhälle där ingen lämnas utanför. Ett jämlikt samhälle, och en jämlik stad, bygger på principen om allas lika rättigheter och möjligheter oberoende av till exempel kön, etnicitet, funktionsnedsättning, sexualitet och ålder.

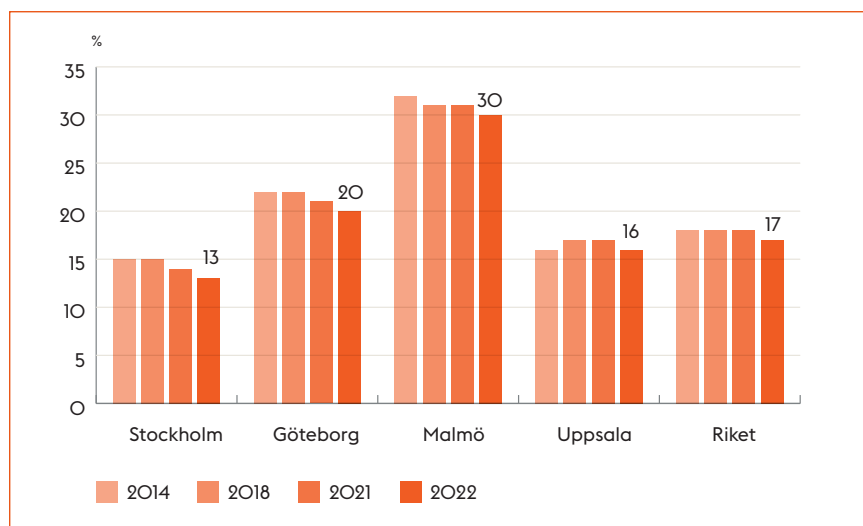
 Andelen (%) barn i hushåll med låg ekonomisk standard minskar i Stockholms stad.

År	Andel (%)
2014	17
2018	15
2020	15
2021	14
2022	13

Hur ligger Stockholm till

Barns rätt till jämlika uppväxtvillkor är särskilt prioriterat. Andelen barn som växer upp i hushåll med låg ekonomisk standard har minskat i Stockholms stad de senaste åren och andelen ligger på en lägre nivå än riket och de övriga storstäderna. Malmö är en av kommunerna i Sverige där högst andel barn lever med låg ekonomisk standard.

Andel barn (0-19 år) som bor i hushåll med låg ekonomisk standard (%).¹⁴

Källa: Sweco

Andel (%) fattiga barnhushåll skiljer sig åt mellan stadsdelsområdena (SDO).

SDO högst och lägst	2018	2022
Järva	36,3	35,6
Skärholmen	33,5	29,4
Bromma	7,1	5,4
Kungsholmen	7,3	5,0
Hela staden	15,7	13,3

Att växa upp i fattigdom har en stark negativ inverkan på barns möjligheter till goda livschanser. Det kan påverka barns liv negativt på flera sätt, bland annat genom sämre fysisk och psykisk hälsa, sämre skolresultat och möjligheter att delta i aktiviteter på fritiden.

Även om barnfattigdomen minskar är skillnaderna mellan olika stadsdelsområden och grupper stora. År 2022 levde 36 procent av barnen i Järva i hushåll med en låg ekonomisk standard. Motsvarande andel i Bromma och på Kungsholmen var 5 procent. Barn till ensamstående föräldrar och barn till utlandsfödda löper störst risk att hamna i barnfattigdom.

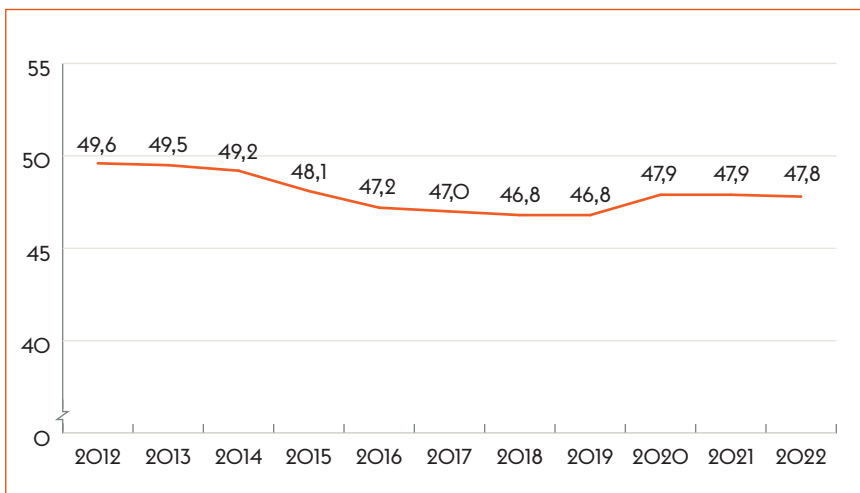
14. Hushåll som har en disponibel inkomst (inkl. kapitalvinst) per konsumtionsenhet som understiger 60 procent av rikets medianinkomst.

En sårbar grupp är också barn med funktionsnedsättning som generellt har sämre levnadsvillkor än andra barn, exempelvis en mindre aktiv fritid. Föräldrar till barn med funktionsnedsättning har som grupp också sämre levnadsvillkor än andra föräldrar avseende bland annat ekonomi och hälsa. Mammor är särskilt utsatta. Socialförsäkringsstatistik visar att mammor till barn med funktionsnedsättning är arbetslösa, förtidspensionerade eller sjukskrivna i högre utsträckning än övriga mammor.¹⁵

Grunden för ett jämlikt samhälle är en rättvis fördelning av resurser och inflytande i samhället. Stockholm ska vara en stad som håller samman, med ökad jämlikhet och minskade skillnader. Boverkets ojämlikhetsindex är ett sätt att mäta ojämlikhet. Indexet mäter graden av inkomstsegregation och visar hur jämnt eller ojämnt den disponibla inkomsten är fördelad mellan olika grupper och områden i en kommun.¹⁶

Ojämlikhetsindex går att följa sedan 2012 och har förändrats relativt lite sedan dess i Stockholms stad. År 2012 var resultatet 49,6 och lägst resultat under mätperioden var det under åren 2017-2019, då var resultatet strax under 47. I samband med coronapandemin 2020 ökade den ekonomiska segregationen enligt detta mått, sannolikt till följd av en sämre arbetsmarknad. År 2022 som är det senaste mätåret var Stockholms stads resultat 48, vilket ändå indikerar att staden blivit något mindre segregerad sedan år 2012.

Ojämlikhetsindex för Stockholms stad 2012–2022.

Källa: Boverket

Ojämlikhetsindexet visar hur jämn eller ojämn fördelningen av den lägsta inkomstgruppen (kvintil 1) är mellan olika demografiska statistikområden (DeSO) i en kommun i relation till den högsta inkomstgruppen (kvintil 5). Indexet löper på en skala från 0–100 där värdet 0 innebär att det inte finns någon segregation och värdet 100 innebär total segregation.

Måttet är intressant att följa över tid för ett geografiskt område, exempelvis en kommun. Däremot är det inte lämpligt för att göra jämförelser mellan olika kommuner och mellan olika län eftersom antalet DeSO:n påverkar utfallet av indexet.

15. Myndigheten för delaktighet, Statistik om personer med funktionsnedsättning

16. Om Segregationsbarometern – Segregationsbarometern (Boverket.se).

Sammanfattning läge och indikatorer

– En stark och jämlik välfärd

Mål	Styrkor och utmaningar	Vald indikator, utvecklingen i staden över tid																
 <p>1 INGEN FATTIGDOM</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Behovet av ekonomiskt bistånd har minskat över tid i alla delar av staden. Andelen invånare med låg ekonomisk standard är lägre i Stockholms stad jämfört med övriga storstadskommuner och snittet för riket. – Även om andelen med långvarigt ekonomiskt bistånd har minskat så är skillnaderna inom staden stora. Fler behöver kunna försörja sig själva. 	<p>Andel vuxna (18år+) med långvarigt ekonomiskt bistånd.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>1,44</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>0,98</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>0,85</td> </tr> </tbody> </table> <p>Positiv utveckling</p>	År	Andel (%)	2010	1,44	2020	0,98	2023	0,85								
År	Andel (%)																	
2010	1,44																	
2020	0,98																	
2023	0,85																	
 <p>2 INGEN HUNGER</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Tillgången till näringsriktig mat är god och det är ovanligt med bristsjukdomar. – Andelen vuxna invånare med övervikt och obesitas ökar i Stockholms stad och är vanligare bland kortutbildade. Även obesitas bland barn ökar. – På stadens särskilda boenden för äldre har nära hälften ett BMI lägre än 22, vilket kan innebära undernäring. 	<p>Andel i ålder 18–84 år med obesitas (BMI över 30 kg/m²).</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2006</td> <td>8,12</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>10,5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>11,7</td> </tr> </tbody> </table> <p>Negativ utveckling</p>	År	Andel (%)	2006	8,12	2018	10,5	2022	11,7								
År	Andel (%)																	
2006	8,12																	
2018	10,5																	
2022	11,7																	
 <p>3 GOD HÄLSA OCH VÄLBEFINNANDE</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Medellivslängden ökar och antalet ohälsodagar minskar – Stora skillnader mellan grupper och kön i livslängd och hälsa. Utbildningsnivån är den faktor som bäst förklarar skillnaderna i medellivslängd och ohälsotal. 	<p>Medellivslängd</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>År</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2006</td> <td>80,3</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>82,8</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>83,6</td> </tr> </tbody> </table> <p>Positiv utveckling</p>	År	År	2006	80,3	2018	82,8	2023	83,6								
År	År																	
2006	80,3																	
2018	82,8																	
2023	83,6																	
 <p>4 GOD UTBILDNING FÖR ALLA</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Stockholm har en välutbildad befolkning, 44 procent av invånarna har en minst treårig eftergymnasial utbildning. Inskrivningsgraden på förskolan är högre än i de övriga storstäderna och andelen elever som är behöriga att söka till yrkesgymnasium i årskurs 9 är högre än i riket. – Barn i socioekonomiskt utsatta stadsdelar deltar i förskolan i lägre utsträckning än stadens genomsnitt. Föräldrars utbildningsnivå har en stor betydelse för skolresultaten. Fler behöver få gymnasiebehörighet, 12 procent av 24-åringarna saknar gymnasieexamen. Vuxenutbildningen innebär en viktig andra chans. 	<p>Andel (%) inskrivna barn i förskolan 2-5 år.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2018</td> <td>94,3</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>94,6</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>94,6</td> </tr> </tbody> </table> <p>Andel (%) elever med gymnasiebehörighet.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2011</td> <td>88,9</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>88,5</td> </tr> <tr> <td>2024</td> <td>88,7</td> </tr> </tbody> </table> <p>Små förändringar</p>	År	Andel (%)	2018	94,3	2020	94,6	2023	94,6	År	Andel (%)	2011	88,9	2019	88,5	2024	88,7
År	Andel (%)																	
2018	94,3																	
2020	94,6																	
2023	94,6																	
År	Andel (%)																	
2011	88,9																	
2019	88,5																	
2024	88,7																	

Mål	Styrkor och utmaningar	Vald indikator, utvecklingen i staden över tid												
 <p>5 JÄMSTÄLLDHET</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Stockholm är i internationell jämförelse en jämställd stad där löneskillnaderna mellan kvinnor och män successivt minskar. – Kvinnors medianinkomst är fortfarande lägre än männens, i synnerhet utrikes födda kvinnors inkomster. 	<p>Kvinnors medianinkomst som andel (%) av männens.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>20-64 år</th> <th>65 år +</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2002</td> <td>85</td> <td>69</td> </tr> <tr> <td>2010</td> <td>87</td> <td>74</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>89</td> <td>77</td> </tr> </tbody> </table> <p>Positiv utveckling</p>	År	20-64 år	65 år +	2002	85	69	2010	87	74	2022	89	77
År	20-64 år	65 år +												
2002	85	69												
2010	87	74												
2022	89	77												
 <p>10 MINSKAD OJÄMLIKHET</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Sverige är ett av de mest jämlika länderna i världen. Andelen barn som växer upp i hushåll med låg ekonomisk standard minskar i Stockholms stad. Boverkets ojämlikhetsindex visar att den ekonomiska segregationen i Stockholms stad har minskat något sedan år 2012. – Barnfattigdomen minskar men skillnaderna mellan olika stadsdelsområden och grupper är stora. Barn till ensamstående föräldrar och barn till utlandsfödda löper störst risk att hamna i barnfattigdom. 	<p>Andelen barn i hushåll med låg ekonomisk standard.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>17</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>15</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>13</td> </tr> </tbody> </table> <p>Positiv utveckling</p>	År	Andel (%)	2014	17	2020	15	2022	13				
År	Andel (%)													
2014	17													
2020	15													
2022	13													

Årstabäcken i Årstaskogens naturreservat.

Inriktningsmålet:

Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning

Stockholms stad arbetar aktivt för att ställa om till ett hållbart och resurseffektivt samhälle, där rättviseperspektivet står i centrum. En viktig princip är att de som släpper ut mest måste minska sina utsläpp mest för att nå de ambitiösa klimatmålen. Stockholm ska bli klimatpositivt genom både minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring. Den biologiska mångfalden ska öka och stockholmarnas hälsa ska främjas genom ren luft, rent vatten och giftfria miljöer.

– Ur Stockholms stad budget för år 2025

I detta avsnitt redovisas stadens styrkor och utmaningar inom de av agendans globala hållbarhetsmål som knyter mest an till inriktningsmålet – Ett grönt och fossilfritt Stockholm som leder en rättvis klimatomställning.

Följande av de globala hållbarhetsmålen berörs:

Mål 14

Hav och marina resurser

Bevara och nyttja haven och de marina resurserna på ett hållbart sätt för en hållbar utveckling

Mål 14 hänger mycket nära samman med mål 6 *Rent vatten och sanitet* men med ett särskilt fokus på att skydda haven och de marina resurserna. Hur haven hanteras är avgörande för mänskligheten som helhet och för att balansera effekterna av klimatförändringarna.

Dessa två mål redovisas gemensamt i detta avsnitt.

Mål 6

Rent vatten och sanitet

Säkerställa tillgången till en hållbar förvaltning av vatten och sanitet för alla.*

Målet om rent vatten handlar om att uppnå god och allmän tillgång till bra dricksvatten, sanitet och hygien genom minskade föroreningar, bra och effektiv förvaltning och av vattenresurser samt skyddande av vattenrelaterade ekosystem.

Hur ligger Stockholm till

Stockholmarna har i ett internationellt perspektiv en god tillgång till rent vatten och sanitet. Nu görs dessutom några av stadens största investeringar någonsin för att säkra tillgången till dricksvatten och säkerställa en god avfallshantering genom ombyggnaden av Slussen och Stockholms Framtida Avloppsrening (SFA).¹⁷

För att fortsatt skydda grundvattenresurserna för framtiden är det viktigt att bevaka vattenkvaliteten och användningen av sötvatten. Den stora utmaningen i storstadsområden är att dess vatten är hårt belastade av mänsklig aktivitet vilket leder till bland annat övergödning och en hög förekomst av miljögifter. I princip allt vatten i Sverige (ej öppet hav) är indelat i vattenförekomster i syfte att kunna bedöma tillståndet i dessa vatten och vidta eventuella åtgärder för att nå en bättre vattenstatus. Stockholms stad har 21 vattenförekomster, varav 14 är sjöar, 4 är vattendrag och 3 är kustvatten. Staden arbetar kontinuerligt med att förbättra vattenkvaliteten i dessa vattenförekomster, med målet att uppnå god ekologisk och kemisk status senast 2027, i enlighet med EU:s vattendirektiv.¹⁸

Att uppnå *god ekologisk och kemisk status* enligt EU:s vattendirektiv används också fortsatt som indikator. *Ekologisk status* är en sammanvägd bedömning av olika kvalitetsfaktorer bestående av både vattenkvalitet och djur- och växtfaunans beskaffenhet samt de fysiska förhållandena i vattnet och dess närmiljö. Övergödning, miljögifter och fysisk påverkan bidrar dock till att det blir svårt att uppnå god ekologisk status i stadens vatten. Endast tre av 21 vattenförekomster (15 procent) uppnår god ekologisk status enligt vattenmyndighetens senaste statusklassning.¹⁹

*Målens formuleringar är de som används av United Nations Development Programme (UNDP) och regeringen.

17. (Stockholm växer, u.d.)

18. Miljöbarometern, Vatten – Stockholms stad.

19. Miljöbarometern, Vatten – Stockholms stad

Kemisk status bestäms genom att mäta vissa förorenande ämnen i ytvattnet. Ingen av stadens 21 vattenförekomster har god kemisk status på grund av höga halter av miljögifter. Statusklassningen har försämrats sedan 2017 i huvudsak beroende på att fler ämnen ingår i bedömningen, bland annat högfluorerade ämnen (PFOS) som finns i exempelvis rengöringsmedel, insektsbekämpningsmedel och brandsläckningsskum. Miljögifterna gör det svårt att uppnå god kemisk status i Stockholms vattenförekomster.²⁰

Andelen vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormer har minskat sedan 2017 i huvudsak beroende på ändrade mätmetoder.

Andel (%) vattenförekomster med god ekologisk/kemisk status.

Stockholms stad ²¹	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Andel (%) vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för ekologisk status	26	26	26	15	15	15	15
Andel (%) vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna för kemisk status	35	14	14	10	0	0	0

För att nå en bättre vattenstatus arbetar staden med en mängd åtgärder, bland annat med rening av dagvatten, dvs. det regn- och smältvatten som när det rinner på marken tar med sig olika föroreningar till sjöar och vattendrag. Stockholms stad har också kommit långt i sitt arbete med att ta fram lokala åtgärdsprogram för sina vattenförekomster. Programmen innehåller specifika förslag på åtgärder som behöver genomföras för att uppnå EU:s miljö kvalitetsnormer.

Övriga storstäder

En jämförelse med Malmö och Göteborg år 2017 (baserat på perioden 2009–2016) och år 2021 (baserat på perioden 2016–2021) visar att dessa storstäder har liknande svårigheter. Rena vattenförekomster i storstads-miljöer är en stor utmaning.²²

Andel (%) vattenförekomster med god ekologisk/kemisk status.

		2017	2023
Malmö	Andel (%) ytvatten med god/hög ekologisk status	0	0
	Andel (%) ytvatten med god kemisk status	60	0
Göteborg	Andel (%) ytvatten med god/hög ekologisk status	10	17
	Andel (%) ytvatten med god kemisk status	10	0
Stockholm	Andel (%) ytvatten med god/hög ekologisk status	26	14
	Andel (%) ytvatten med god kemisk status	35	0

20. <https://www.sverigesvattenmiljo.se/undersoka-vattenmiljo/pfospfos>

21. Källa: Områdesstatistik för ytvatten enligt VISS

22. Vatteninformationssystem Sverige, Länsstyrelserna, Vattenmyndigheten, Havs- och vattenmyndigheten

Mål 7 Hållbar energi för alla

Säkerställa tillgång till ekonomiskt överkomlig, tillförlitlig, hållbar och modern energi för alla.

Mål 7 hanterar frågan om att säkra tillgång till hållbar, tillförlitlig och förnybar energi och rena bränslen. Tillgången på energi har en central betydelse för vårt välbefinnande, men samtidigt är dagens utvinning och användning av energi en av orsakerna till flera av de stora miljöproblemen.

Hur ligger Stockholm till

Stockholms stads mål om att vara klimatpositivt år 2030 och fossilfritt år 2040 innebär en snabb omställning där all fossil energi behöver fasas ut i staden som geografiskt område. I Stockholms län har utvecklingen kommit långt i uppvärmningssektorn och i användningen av elenergi medan transportsektorn har fortsatt stora utmaningar.

 Användningen av fossila bränslen i Stockholms län minskar. Andel (%) fossila bränslen per sektor.

	2008	2018	2022
Uppvärmning fjärrvärme	25	23	15
Vägtrafik	93	69	71
Elenergi	13	7	4

Andelen förnybar och återvunnen energi har ökat avsevärt i *fjärrvärmeproduktionen* de senaste 20 åren och kol och olja har nästan helt fasats ut som insatsbränsle. Det som återstår är en liten mängd olja samt den fossila delen av det avfall som förbränns, dvs. fossil plast. Totalt står därmed fossil energi för 15 procent av fjärrvärmeproduktionen i länet vilken levereras av Stockholm Exergi, se tabell i marginalen²³

Andelen fossil energi i *vägtrafiksektorn* är fortsatt hög. Att öka andelen förnybara bränslen i transportsektorn kräver både tekniska lösningar och beteendeförändringar hos invånarna. Det är framför allt vägtrafiken som är en utmaning med både trängsel, buller och luftföroreningar. Som framgår under mål 11 är det dock allt fler som cyklar och åker kollektivt. Fossildrivna fordon är vanligast i vägtrafiken även om andelen miljöfordon och miljöbränslen ökar sakta. Staden vill genom god stadsplanering, effektiv godslogistik och främjandet av kollektivtrafik, gång och cykel ytterligare minska andelen fossila bränslen. Eftersom nämnda transportsätt i högre grad används av socioekonomiskt utsatta grupper bidrar det också till att stärka rättviseperspektivet och till en socialt hållbar stad.

Staden har också ett mål att *stadens egna verksamheter* ska gå före och vara fossilfria redan år 2030. Det innebär att användningen av fossila bränslen ska fasas ut i stadens egen och upphandlade verksamhet och här handlar det i första hand om bränslen till transporter samt till uppvärmning och el.

23. Källa: Miljöförvaltningen (årlig uppföljning av energianvändning och växthusgasutsläpp)

Av stadens egen fordonsslotta körs redan den största delen på förnybara bränslen och andelen fossila bränslen har de senaste åren minskat tydligt. Det ställs även krav på fossilfria transporter vid upphandling av varor och tjänster.

Andel fossila bränslen i stadens egna fordon samt leasade fordon (%).

	2020	2021	2022	2023
Fossila bränslen	25	20	18	16

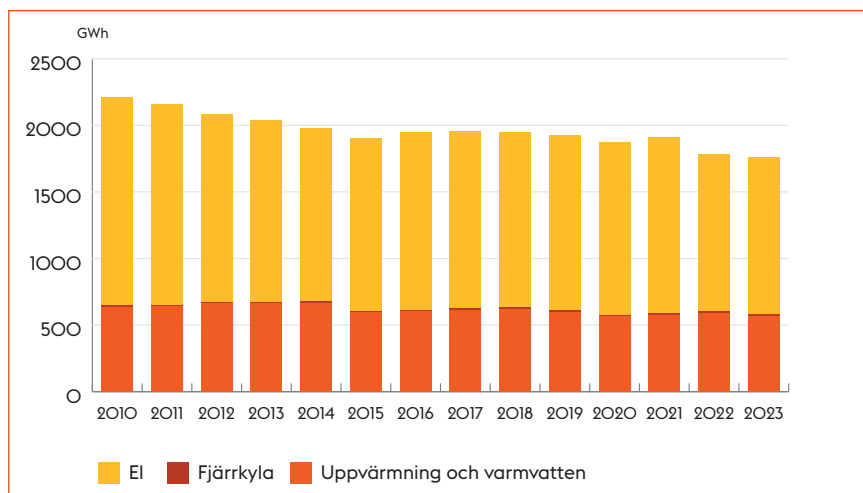
När det gäller energi för att använda till de egna verksamheterna till uppvärmning av fastigheter och till el är staden beroende av den energimix som levereras av Stockholm Exergi. Som framgår ovan är det fortfarande en viss mängd fossil bränsle i denna (15 procent år 2022) till följd av att det avfall som förbränns innehåller en del plast och staden har ingen direkt rådighet över detta. Istället har man valt att försöka effektivisera och minska energianvändningen i stadens verksamhet.

Följande indikator visar därför den totala mängden inköpt energi för de kommunala verksamheterna för både förvaltningar och bolag. Energi för uppvärmningen har minskat med 20 procent sedan år 2010. Köpt energi för elanvändning som utöver fastigheter även omfattar exempelvis gatubelysning och vattenrening har minskat med ungefär 10 procent under samma period.

 Användningen av köpt energi i stadens verksamheter minskar.

År	Köpt energi (GWh)
2010	2 210
2023	1 759

Köpt energi till Stockholms stads kommunala verksamheter.

Anm: Energi för uppvärmning är temperaturkorrigerad, dvs. hänsyn har tagit till olika behov om det varit kallare eller varmare år. GWh=Gigawattimme. Källa: Miljöbarometern.

Sammantaget så minskar användningen av fossila bränslen i stadens verksamheter avseende både uppvärmning, el och bränsle.

Mål 12 Hållbar konsumtion och produktion

Säkerställ hållbara konsumtions- och produktionsmönster.

Mål 12 handlar om att säkerställa strukturer som bidrar till mer hållbar konsumtion och produktion. Fler och fler människor i världen får det bättre vilket är positivt för individen. Men samtidigt har rådande produktions- och konsumtionsmönster en negativ inverkan på människors hälsa, klimat och miljö. Därför behövs smarta och innovativa lösningar som förändrar invånarnas beteenden och leder till bättre miljöval. Hållbar konsumtion och produktion har av OECD identifierats som det mål där Sverige har störst utmaningar.

Hur ligger Stockholm till

 Växthusgasutsläpp från stadens inköpta livsmedel fortsätter minska (kg CO₂e per kg/livsmedel).

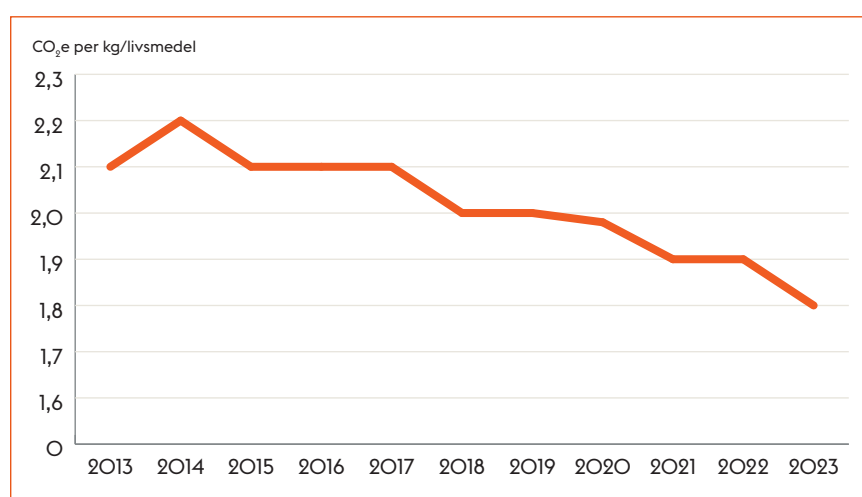
År	Kg CO ₂ e-utsläpp
2014	2,2
2017	2,1
2019	2,0
2023	1,8

Livsmedel

Mål 12 hållbara produktions- och konsumtionsmönster är ett brett mål med många miljörelaterade områden och delmål. De konsumtionsbaserade utsläppen av växthusgaser är höga, särskilt ifrån resor, byggande och livsmedel. Stockholms stad har för sin del starkt prioriteringen avseende frågor som rör livsmedel väsentligt.

Indikatorn i detta mål visar stadens klimatpåverkan från inköpta livsmedel och måltider och mäts i CO₂e/kg livsmedel. Indikatorn omfattar livsmedelsinköp från de centralt upphandlade avtalen och har en positiv utveckling med minskande utsläpp per kilo livsmedel.

Växthusgasutsläpp från stadens inköpta livsmedel 2013–2023 (kg CO₂e per kg/livsmedel).

Källa: ILS, Stockholms stad

Kemikalier

Ett av delmålen i Agendan under mål 12 är att uppnå en miljövänlig hantering av kemikalier och alla typer av avfall. För stadens del blir en viktig del i mer hållbara konsumtionsmönster att fasa ut farliga kemikalier och minska kemikalieanvändningen. Det är ett tidsödande arbete att ställa om till giftfritt och utfasning av farliga kemikalier utmanas av att det ständigt kommer nya kemikalier. I Stockholms stad pågår arbetet med att minska användningen av kemikalier och i synnerhet giftiga sådana. Ett kemikaliehanteringssystem används där det framgår att antalet kemiska produkter som innehåller ämnen som bör fasas ut. Här finns möjligheter att ytterligare minska användningen av kemikalier genom att bland annat ställa krav vid inköp. Av tabellen nedan framgår att andelen kemiska produkter som bör fasas ut minskade något perioden 2017-2020.

Antal kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen, och som används i stadens verksamheter.

År	Äldre definition		Ny definition	
	Antal	Andel (%)	Antal	Andel (%)
2017	138	5,8		
2018	128	4,8		
2019	129	4,7		
2020	118	4,3	374	13,6
2020			402	14,3
2021			420	14,6
2022			408	13,7

Det skedde en omfattande förändring av kemikalieinspektionens definition av begreppet utfasningsämnen år 2020, vilket gör serien fram till år 2020 svårjämförbar med senare år. För året 2020 finns en beräkning både utifrån den gamla och den nya definitionen.

Till följd av den nya definitionen ger indikatorn inte längre en lika bra bild av utfasningsarbetet i staden och kommer fortsättningsvis att ersättas.

Mål 13 Bekämpa klimatförändringarna

Vidta omedelbara åtgärder för att bekämpa klimatförändringarna och dess konsekvenser.²⁴

Detta mål handlar om att lindra klimatförändringarna och minska utsläppen av växthusgaser för att nå klimatmålen. Globalt finns en överenskomst att begränsa den globala uppvärmningen till väl under 2 grader, med målet att inte överstiga 1,5 grader. Stadens mål är mycket ambitiöst där Stockholm ska vara klimatpositivt år 2030 och fossilfritt år 2040.

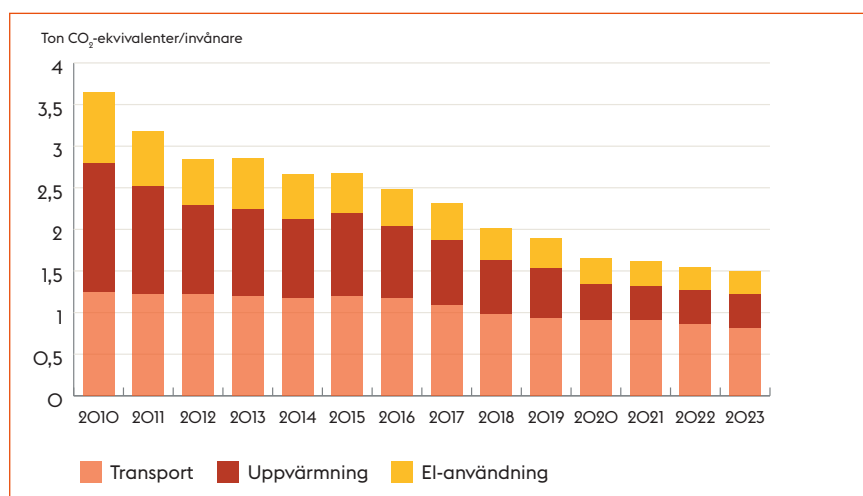
 Utsläpp till luft av växthusgaser (ton CO₂e per invånare/år) har minskat, mest för uppvärmning och elanvändning

2010	2015	2019	2023
3,7	2,7	1,9	1,5

Hur ligger Stockholm till

Stockholms stad har under årtionden bedrivit ett framgångsrikt arbete i klimatfrågor, där utsläppen från växthusgaser minskat samtidigt som befolkningen ökat och den ekonomiska tillväxten varit stark. De samlade utsläppen av växthusgaser per invånare från uppvärmning, elanvändning och transporter i Stockholm har sedan 1990 mer än halverats, men mycket återstår, särskilt inom trafiken.

Utsläpp till luft av växthusgaser inom Stockholms geografiska område totalt, ton CO₂-ekvivalenter per invånare.

Källa: Miljöbarometern i Stockholms stad.

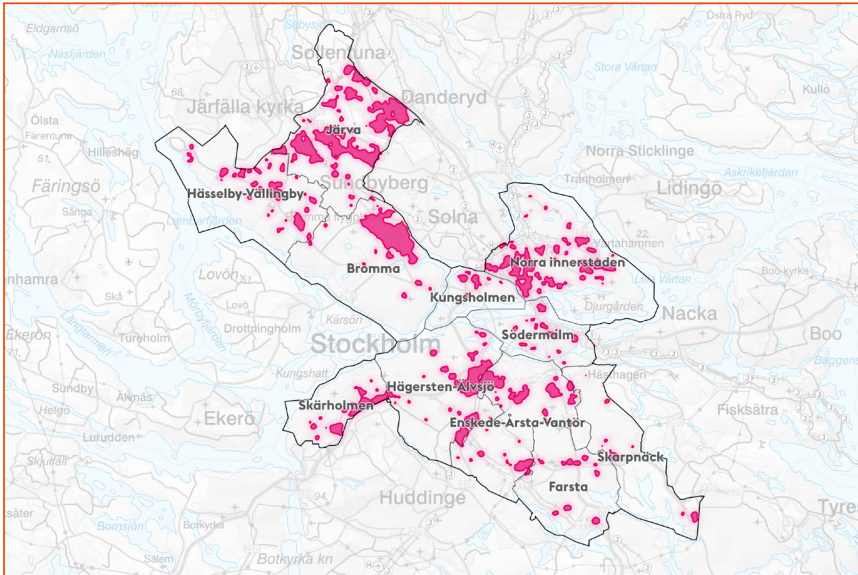
Stadens klimatarbete styrs av *Klimathandlingsplan 2030* som konkretiserar genomförandet och pekar ut ansvariga för åtgärder inom stadens verksamheter.

Stockholms stad arbetar också aktivt med *klimatanpassning* för att möta förändringar till följd av det förändrade klimatet.

²⁴. Med beaktande av att Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar är det främsta internationella, mellanstatliga forumet för förhandlingar om hur världen ska hantera klimatförändringarna.

Genom en stärkt stadsplanering och genom att utveckla grön infrastruktur, såsom parker och gröna tak, har stadens förmåga att hantera kraftiga regn och minska översvämningensrisken förbättrats. Även beredskapen för svalka under värmeböljor har stärkts och ökat stadens motståndskraft mot klimatförändringar med en hållbar och trygg miljö för alla stockholmare. Av stadens värmekarta framgår vilka områden i stadens som är varmast och mest utsatta vid värmeböljor.

Värmekarta med värmeöar i Stockholms stad.

Källa: Miljöbarometern, Stockholms stad

Under perioden 2013-2021 har mätningar gjorts från satellit som visar vilka områden i Stockholm som når yttemperaturer på över 35°C, vilka är rödmarkerade på kartan.

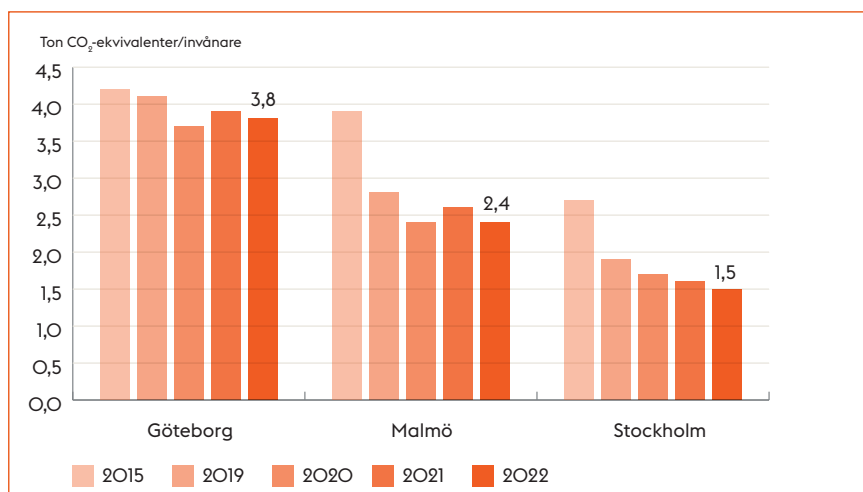
De största områdena är Bromma flygplats, följt av Östberga, Rinkeby-Tensta och Kista och först därefter Stockholms innerstad.

Drygt 18 procent av stadens befolkning är bosatta i områden som nått 35°C i mätningarna. Se större karta på sid 69.

Övriga storstäder

Vid en jämförelse med Malmö och Göteborg är utsläppen i Stockholms stad lägre.

Utsläpp till luft av växthusgaser inom städernas geografiska område totalt, ton CO₂-ekvivalenter per invånare.

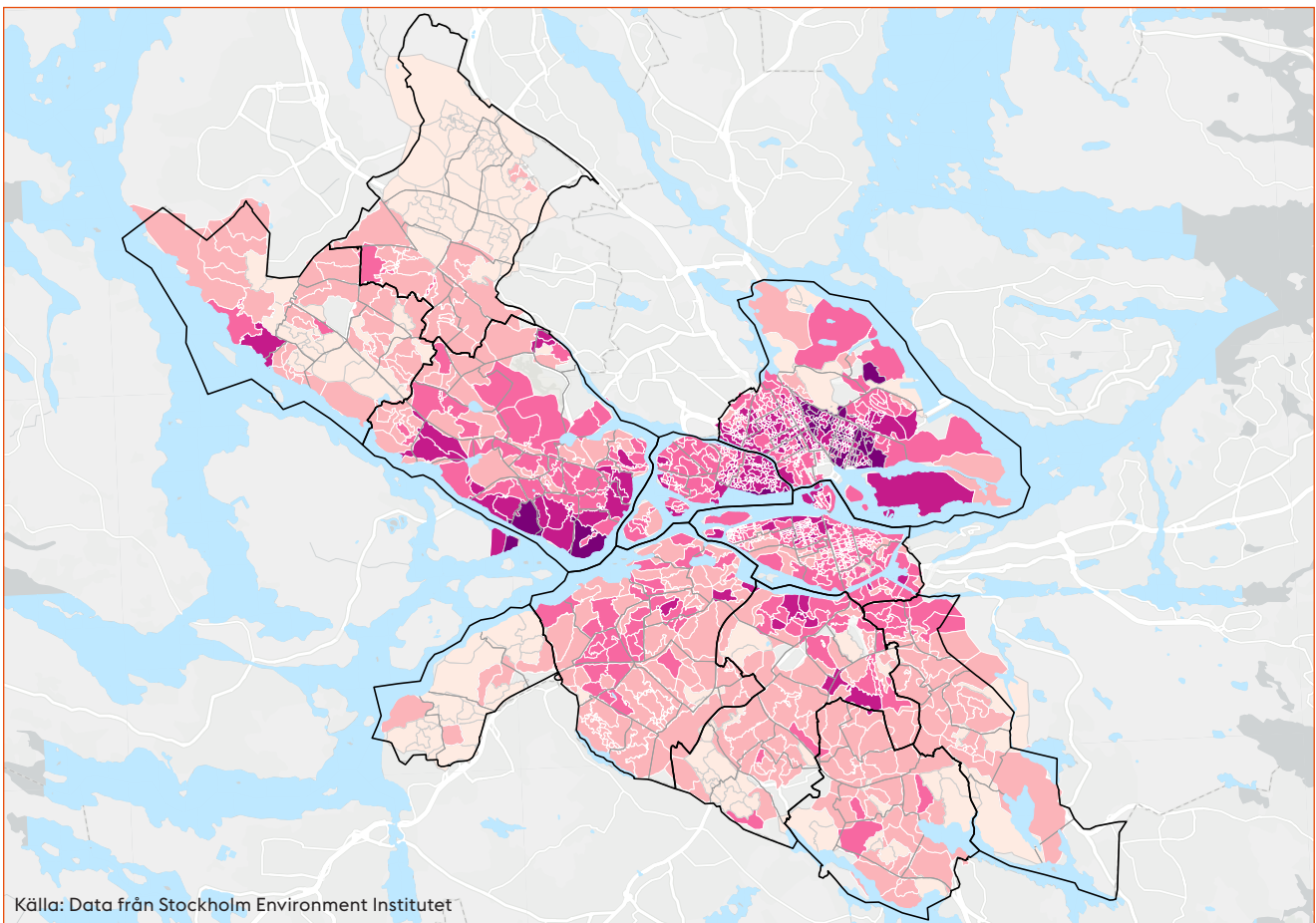
Källa: Miljöbarometern i Stockholms stad och Malmö stad samt miljöförvaltningen, Göteborgs stad.

Det har flera orsaker, såsom att Stockholm har en mer utbyggd kollektivtrafik samt en högre andel tjänsteföretag vilka generellt har lägre utsläpp jämfört med industrisektorn. Både Göteborg och Malmö har en större andel industriell verksamhet inom stadens gränser än Stockholm.

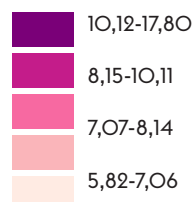
Rättvis klimatomställning

Stockholms stad har integrerat rättvisa i sitt miljöprogram för 2030, med målet att säkerställa att omställningen är rättvis och inkluderande. Stadens åtgärder behöver göras så att de som har störst påverkan på klimatet bidrar mest samtidigt som de grupper som drabbas hårdast av klimatförändringarna skyddas. Invånarna i Stockholm har i ett globalt perspektiv en hög konsumtion. Samtidigt är det stora skillnader inom staden hur stockholmarna bidrar till och påverkas av miljö- och klimatförändringar utifrån skilda lokala och socioekonomiska förutsättningar vilket framgår av följande karta. Den visar utsläppen från invånarnas konsumtion per område i staden.

Utsläpp i (CO₂e) per person per område i Stockholms stad.

Utsläpp CO₂e per person och område:

I genomsnitt är en stockholmares årliga utsläpp från konsumtionen ca nio ton per person men det finns mycket stora skillnader mellan olika områden i Stockholm, från fyra till 18 ton per invånare. Som framgår av kartan är utsläppen högre i inkomststarka områden i exempelvis innerstaden, men lägre i stadens yttre delar, särskilt i socioekonomiskt svaga områden. En hållbar klimatomställning behöver ta hänsyn till dessa skillnader.

Mål 15

Ekosystem och biologisk mångfald

Skydda, återställa och främja ett hållbart nyttjande av landbaserade ekosystem, hållbart bruka skogar, bekämpa ökenspridning, hejda och vrida tillbaka markförstörelsen samt hejda förlusten av biologisk mångfald.

Hållbara ekosystem och biologisk mångfald är grunden för vårt liv på jorden. För att nå ekologiskt hållbar utveckling är det grundläggande att skydda den biologiska mångfalden med en rik variation av växter, djur och fungerande ekosystem. Detta mål handlar om att tillgodose befolkningens behov av en hållbar markanvändning och stoppa förlusten av den biologiska mångfalden och stärka ekosystemen.

Hur ligger Stockholm till

Stockholm ska ha livskraftiga ekosystem och en stor artrikedom bland växter och djur, på land och i vatten. För att växter och djur ska kunna leva i staden behöver de förflytta sig mellan livsmiljöer. Stadens gröna och blå ytor är därför viktiga för att stärka ekosystemen och den biologiska mångfalden. Ungefär 28 procent av stadens totala yta är bebyggd, avskalad eller helt hårdgjord. All annan mark är blåyta eller grönyta i olika former, allt från skogar, ängar och liknande till det som benämns urban grönstruktur och som kan vara exempelvis tomtmark, grasmattor, och parker.

När staden utvecklas ska vi vårda och förvalta natur- och vattenområden med omsorg om biologisk mångfald och en hållbar mark- och vattenanvändning. Staden arbetar därför aktivt med att skydda natur och främja den biologiska mångfalden. Såsom framgår av tabellen nedan har Stockholms area av skyddad natur successivt ökat över tid och mer än fördubblats de senaste tre decennierna. En betydande del av stadens grönbå ytor är skyddade i någon form och totalt utgör lagskyddad natur numera ungefär en femtedel av stadens totala yta. I Stockholm finns elva naturreservat, ett kulturresevat, en nationalstadspark, ett biotopskyddsområde och många fina strandskyddade stränder. Därutöver pågår utredningar om att stärka skyddet för ännu flera skyddsvärda områden.

Area skyddad natur av Stockholms stads area, hektar.

1995	2006	2015	2018	2022
1 840	3 256	4 071	4 231	4 267

Kommunens totala yta, hektar.

Typ	Yta
Blåyta	2 747
Urban gråyta, helt hårdgjord	6 011
Urban grönstruktur	6 841
Skog, ängsmark o dyl.	5 975
Total yta	21 574

Källa: Stockholms stads biotopdatabas

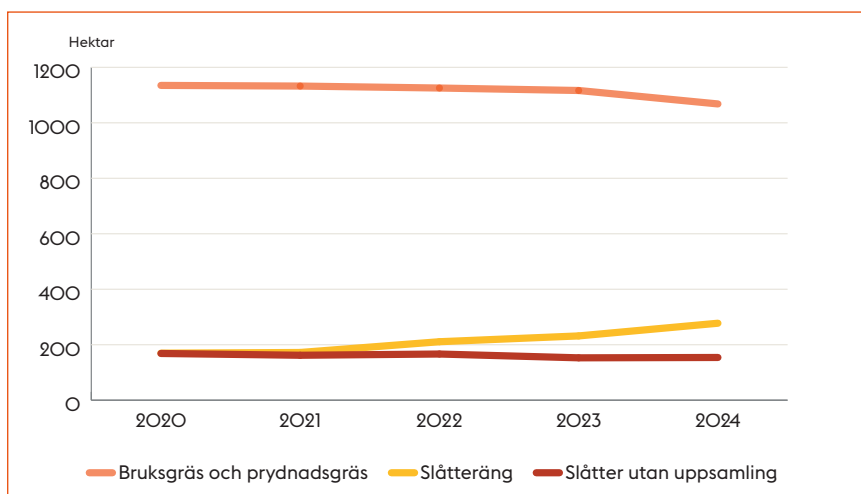
Andel skyddad natur av Stockholms stads area har successivt ökat över tid.

Särskilt artrik slätteräng

Utöver lagskyddade områden behöver också särskilt ekologiskt värdefulla områden vårdas. I Stockholm finns ca 1 500 hektar öppen gräsmark registrerad i stadens parkdatabas. Det är till största delen bruksgräs och parkgräsmattor i olika form. Men staden har också gräsmarker med mer artrika miljöer. Stadens *slätterängar* har en mer artrik blomsterflora än de kortklippta gräsytorna tack vare särskilt anpassad skötsel med slåtter och uppsamling av gräs. Det finns också gräsytor som slås men utan uppsamling vilket gynnar näringskrävande, blommande arter. Båda dessa kategorier är särskilt viktiga för den biologiska mångfalden och i synnerhet andelen slätteräng.

Av stadens parkdatabas framgår att andelen slätteräng har ökat de senaste åren. Även om det är små ytor, är dessa mycket värdefulla för att främja artrikedomen och den biologiska mångfalden.

Olika typer av gräsytor i Stockholms stad²⁵, år 2020–2024.

Källa: Parkdatabasen, Stockholms stad.

25. Källa, parkdatabasen Stockholms stad

Sammanfattning läge och indikatorer

– Grönt och fossilfritt

Mål	Styrkor och utmaningar	Vald indikator, utvecklingen i staden över tid																						
 <p>6 RENT VATTEN OCH SANITET FÖR ALLA</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Stora investeringar har gjorts för att säkra en fortsatt god tillgång till rent vatten och sanitet för alla stockholmare. – Det blir svårt att nå målen om 100 % god ekologisk status 2027 i stadens vattendrag, men det pågår ett omfattande arbete med bland annat lokala åtgärdsplaner för att nå målen. 	<p>Andel (%) vattenförekomster som följer miljö kvalitetsnormerna.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Ekologisk status</th> <th>Kemisk status</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2017</td> <td>26</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td>2020</td> <td>15</td> <td>10</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>15</td> <td>0</td> </tr> </tbody> </table> <p> Små reella förändringar</p>	År	Ekologisk status	Kemisk status	2017	26	35	2020	15	10	2023	15	0										
År	Ekologisk status	Kemisk status																						
2017	26	35																						
2020	15	10																						
2023	15	0																						
 <p>7 HÅLLBAR ENERGI FÖR ALLA</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Användningen av fossil energi i Stockholms län fortsätter minska när det gäller uppvärmning och elanvändning. Även i stadens egna verksamheter minskar användningen av fossil energi, ett arbete som behöver fortgå. – Vägtransporter har en fortsatt hög användning av fossila bränslen. Vidare behöver plasten som bränns som avfall för uppvärmningsenergi minska. 	<p>Andelen (%) fossil energi i Stockholms län per sektor.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Uppvärmning fjärrvärme</th> <th>Vägtrafik</th> <th>Elenergi</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2008</td> <td>25</td> <td>93</td> <td>13</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>23</td> <td>69</td> <td>7</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>15</td> <td>71</td> <td>4</td> </tr> </tbody> </table> <p>Köpt energi (GWh) i stadens verksamheter</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>GWh</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>2 210</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>1 759</td> </tr> </tbody> </table> <p> Positiv utveckling</p>	År	Uppvärmning fjärrvärme	Vägtrafik	Elenergi	2008	25	93	13	2018	23	69	7	2022	15	71	4	År	GWh	2010	2 210	2023	1 759
År	Uppvärmning fjärrvärme	Vägtrafik	Elenergi																					
2008	25	93	13																					
2018	23	69	7																					
2022	15	71	4																					
År	GWh																							
2010	2 210																							
2023	1 759																							
 <p>12 HÅLLBAR KONSUMTION OCH PRODUKTION</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Staden har stärkt sina ambitioner kring hållbara livsmedel. Utsläppen från inköpta livsmedel räknat per kg livsmedel har minskat. I stadens pågår även ett aktivt arbete med att minska andelen kemiska produkter som innehåller utfasningsämnen. – Hållbar konsumtion och produktion är ett av de mål där Stockholm har störst utmaningar. Den kanske största utmaningen är att få invånare att ställa om till en hållbar konsumtion. 	<p>Växthusgasutsläpp från stadens inköpta livsmedel (kg CO₂e/kg livsmedel)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Kr</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>2,2</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>2,0</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>1,8</td> </tr> </tbody> </table> <p> Positiv utveckling</p>	År	Kr	2014	2,2	2019	2,0	2023	1,8														
År	Kr																							
2014	2,2																							
2019	2,0																							
2023	1,8																							
 <p>13 BEKÄMPA KLIMATFÖRÄNDRINGARNA</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Utsläppen av växthusgaser per invånare har fortsatt minska. Staden klimatanpassas också för att bättre klara kraftigare värmeböljor och skyfall. Att omställningen behöver ske på ett sätt som är rättvist och inkluderande har blivit ett tydligt mål i Stockholm. – För vägtrafiken behöver utsläppen minska avsevärt mer om staden ska nå sina ambitiösa utsläppsmål. De invånare som släpper ut mest behöver ta störst ansvar. 	<p>Utsläpp till luft av växthusgaser (ton CO₂e per invånare/år) har minskat, mest för uppvärmning och elanvändning</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Ton CO₂e</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>3,7</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>1,9</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>1,5</td> </tr> </tbody> </table> <p> Positiv utveckling</p>	År	Ton CO ₂ e	2010	3,7	2019	1,9	2023	1,5														
År	Ton CO ₂ e																							
2010	3,7																							
2019	1,9																							
2023	1,5																							
 <p>15 EKOSYSTEM OCH BIOLOGISK MÅNGFALD</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Stockholm vårdar och förvaltar natur- och vattenområden med omsorg om biologisk mångfald och en hållbar mark- och vattenanvändning. – Att vårda natur- och vattenområden i stadsnära miljöer kräver en välplanerad skötsel. 	<p>Area skyddad natur av Stockholms stads area, hektar.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Hektar</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>1995</td> <td>1 840</td> </tr> <tr> <td>2015</td> <td>4 071</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>4 267</td> </tr> </tbody> </table> <p> Positiv utveckling</p>	År	Hektar	1995	1 840	2015	4 071	2022	4 267														
År	Hektar																							
1995	1 840																							
2015	4 071																							
2022	4 267																							

Inriktningsmålet:

Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla

Stockholm är en stad med en stark och hållbar ekonomi som skapar grunden för en jämlik välfärd. Alla invånare ska ges möjligheter till ett eget jobb, och alla ska ha rätt till ett bra boende som de har råd med. Stadens näringslivsarbete bidrar ett gott företagsklimat där stadens samtliga stadsdelsområden är attraktiva för företag att starta, verka och växa i. Genom förebyggande insatser arbetar staden för att öka tryggheten i staden. Stockholm är en öppen, jämställd och demokratisk stad som samarbetar internationellt.

– Ur Stockholms stad budget för år 2025

I detta avsnitt redovisas stadens styrkor och utmaningar inom de av agendans globala hållbarhetsmål som knyter mest an till inriktningsmålet – Ett Stockholm med en stabil och hållbar ekonomi med utbildning, jobb och bostäder för alla.

Följande av de globala hållbarhetsmålen berörs:

Mål 8 Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Verka för varaktig, inkluderande och hållbar ekonomisk tillväxt, full och produktiv sysselsättning med anständiga arbetsvillkor för alla.*

Mål 8 handlar om att verka för en inkluderande och långsiktigt hållbar ekonomisk tillväxt, full sysselsättning och anständiga arbetsvillkor. Ekonomisk tillväxt är i grunden en förutsättning för alla agendans mål och för att upprätthålla välfärdssystemet.

Sysselsättningsgrad (15-74 år) år 2023.

	Andel (%)
Stockholm	75,2
Malmö	70,8
Göteborg	72,1
Riket	69,4

Andelen (%) långtidsarbetslösa minskade åren efter coronapandemin, men har börjat stiga igen.

År	Andel (%)
2020	2,9
2021	3,5
2022	3,1
2023	2,6
2024	2,8

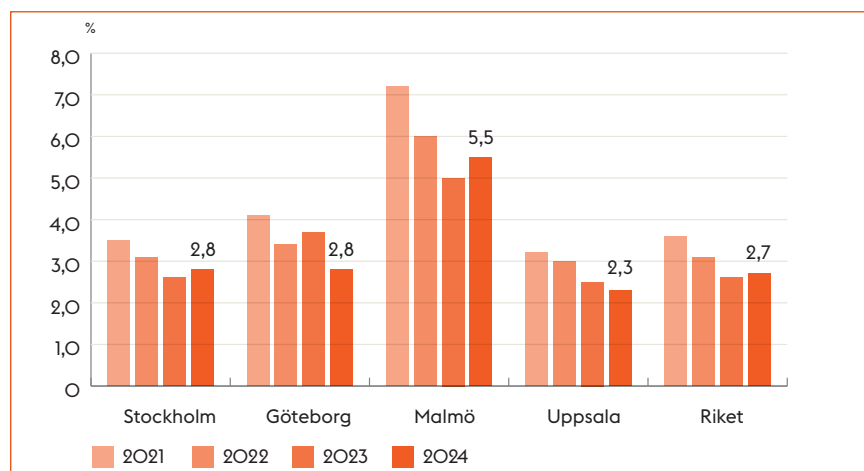
Hur ligger Stockholm till?

Under de senaste 20 åren har Stockholmsregionen drivit på sysselsättningsutvecklingen i riket som helhet. De senaste årens utveckling avviker något från detta med en svagare sysselsättningsutveckling. Trots det är andelen sysselsatta i Stockholm betydligt högre än i de övriga storstäderna och i riket och högre än i flera jämförbara europeiska storstadsregioner.²⁶

Lågkonjunkturen fortsätter att prägla arbetsmarknaden och arbetslösheten i Stockholms stad har ökat mer än riksgenomsnittet. Diagrammet nedan visar långtidsarbetslösheten, eftersom det är en av de största utmaningarna på svensk arbetsmarknad.

Tredje kvartalet 2024 uppgick långtidsarbetslösheten i Stockholms stad till 2,8 procent av arbetskraften, vilket är en ökning från 2,6 procent under 2023. Malmö har klart större utmaningar med en långtidsarbetslöshet på 5,5 procent av arbetskraften under det tredje kvartalet 2024.

Långvarig arbetslöshet (>12 månader), i procent av den registerbaserade arbetskraften (avser kvartal 3).

Källa: Kolada

*Målets formuleringar är de som används av United Nations Development Programme (UNDP) och regeringen.

26. SCB – Arbetsmarknadssituationen för befolkningen, 15–74 år, AKU 2023

En längre tid i arbetslöshet är i sig en försvarande faktor för att få ett arbete. Anmälningstider på 12 månader eller mer har trendmässigt ökat i Stockholms stad de senaste 10 åren. Långtidsarbetslösheten ökade kraftigt under coronapandemin men minskade under åren 2022 och 2023. Nu har den börjat stiga igen till följd av den dämpade konjunkturen. Under det tredje kvartalet 2024 utgjorde de långtidsarbetslösa nästan 40 procent av det totala antalet inskrivna arbetslösa i Stockholms stad. En fullföljd gymnasial utbildning utgör en vattendelare på arbetsmarknaden och spelar en avgörande roll för möjligheten för en varaktig anställning. Det är också tydligt att personer med funktionsnedsättning har svårare att etablera sig varaktigt på arbetsmarknaden.

Det är stora skillnader mellan stadsdelsområdena avseende andelen långtidsarbetslösa, vilket syns i tabellen i marginalen. Andelen långtidsarbetslösa är högst i Järva, Skärholmen och Hässelby-Vällingby. Lägst är andelen i Norra innerstaden och på Kungsholmen där cirka 1,5 procent av arbetskraften har varit arbetslösa i mer än 12 månader.

En särskilt sårbar grupp är unga som varken arbetar eller studerar (UVAS). Andelen UVAS har minskat i Stockholms stad varje år sedan år 2015. Problemen är dock fortfarande stora och personer med neuropsykiatriska diagnoser är överrepresenterade.²⁷ År 2022 tillhörde cirka 13 000 ungdomar denna grupp, vilket var 7,6 procent av befolkningsgruppen 16–29 år. Bland UVAS är 43 procent kvinnor och 57 procent män. Andelen UVAS är högst i Skärholmen och Järva där cirka 12 procent av befolkningen i åldern 16-29 år varken arbetar eller studerar. Detta är en prioriterad målgrupp för stadens jobbtorg.

För tillväxten på lite längre sikt är obalanserna på Stockholms liksom hela Sveriges arbetsmarknad en stor utmaning. Tillväxten i vissa sektorer hämmas av bristen på lämplig arbetskraft, samtidigt som stora grupper förblir långtidsarbetslösa eftersom de saknar den kompetens som arbetsmarknaden efterfrågar. Bristen på arbetskraft förväntas öka i både offentlig och privat sektor till följd av den demografiska utvecklingen med en lägre andel i förvärvsarbetade åldrar. För att möta omställningsbehovet på arbetsmarknaden behöver fler unga redan på gymnasienivå utbilda sig till bristyrken. Fler unga och vuxna behöver också ta möjligheten att vidareutbilda sig eller omskola sig via yrkesutbildningar eller högskola.

Långvarig arbetslöshet (>12 mån) i procent av den registerbaserade arbetskraften*

	Andel (%)
Norra innerstaden	1,4
Kungsholmen	1,5
Bromma	1,9
Södermalm	2,1
Hägersten-Älvsjö	2,3
Skarpnäck	3,0
Enskede-Årsta-Vantör	3,5
Farsta	3,9
Hässelby-Vällingby	5,8
Skärholmen	7,4
Järva	9,5

*oktober 2024

Andelen UVAS har minskat i Stockholms stad varje år sedan år 2015.

År	Andel (%)
2015	8,5
2017	8,2
2019	7,9
2021	7,7
2022	7,6

Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor.

27. Källa: Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor

Mål 9 Hållbar industri, innovationer och infrastruktur

Bygga motståndskraftig infrastruktur, verka för en inkluderande och hållbar industrialisering samt främja innovation.

En alltmer urbaniserad värld ställer högre krav på hållbar industriell produktion, allmän tillgång till ekonomiskt överkomliga, hållbara och moderna energitjänster samt hållbara transportsystem. Detta mål handlar om att skapa en hållbar infrastruktur och industri, bland annat genom att främja innovativa lösningar.

Hur ligger Stockholm till?

Stockholm har ett starkt näringsliv med både hög kunskapsnivå och en stor näringslivsbredd. En gott företagsklimat är av stor vikt för en växande stad och bidrar till fler jobb och en ökad välfärd. De flesta företagare har någon gång kontakt med kommunen. Rätt kunskap och bemötande bidrar till ett bra företagsklimat vilket är en förutsättning för att skapa sysselsättning och utveckling. Regelbundna mätningar av stadens service är ett av flera viktiga verktyg för att stärka företagsklimatet. Hur företagen uppfattar företagsklimatet mäts genom en kundundersökning inom olika områden med ett *nöjd-kund-index*, NKI. Det är ett internationellt etablerat och standardiserat sätt att mäta kundnöjdhet.

NKI i Stockholms stad har varit stabilt.

NKI efter myndighetsområde i Stockholms stad (skala 0-100, ju mörkare färg desto mer positivt).

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Brandskydd	81	77	82	85	85	90	83	85	84	87
Bygglov	61	60	50	50	49	48	55	55	58	51
Markupplåtelse	67	65	65	65	65	67	70	65	68	69
Miljö- och hälsoskydd	77	80	74	72	75	82	84	75	80	76
Livsmedelskontroll	72	76	74	74	84	82	79	76	81	78
Serveringstillstånd	70	68	74	73	68	73	75	72	79	76
Totalt	70	68	70	71	74	73	73	70	76	72

Källa: Kolada.

Under det senaste decenniet har det totala omdömet om stadens näringslivservice varierat kring ett indexvärde strax över 70. I en NKI-mätning tolkas ett värde på 70 generellt som ett godkänt eller bra resultat.²⁸ Högst betyg får brandskydd, livsmedelskontroll samt miljö- och hälsoskydd. Olika områden ska dock jämföras med försiktighet då de har olika utmaningar.

28. Svenskt Kvalitetsindex (SKI).

Övriga städer

I en jämförelse av företagsklimatet i Sveriges alla kommuner som görs av Svenskt näringsliv har Stockholms stad placerat sig kring plats 100 de senaste åren, vilket är högt för en kommun med en så stor befolkning och omfattande branschbredd. Det är högre än exempelvis övriga storstäder, se tabellen nedan. I större kommuner är komplexiteten i exempelvis tillståndsbedömningar större och det är generellt svårare att nå högt i denna typ av rankingar.

Kommunrankning (1-290) av det sammanviktade företagsklimatet (skala 1-290 där 1 är bäst).

Kommun	2022	2023	2024
Stockholm	90	93	107
Göteborg	195	211	187
Malmö	174	167	175
Uppsala	247	221	221

Ett av de sätt som industri och företag kommer i kontakt med kommunen är genom det omfattande tillsynsarbetet som är ett stöd och skydd för både företag och konsumenter. Kommuners tillsyn är också ett effektivt verktyg i brottsförebyggande arbete, och att främja trygghet och förebygga brottslighet kräver samverkan mellan flera samhällsaktörer och myndigheter. Stockholms stad arbetar för att öka tryggheten och för att brottsligheten ska minska, och en ökad trygghet och säkerhet i staden leder till en ökad social hållbarhet för Stockholmarna.

” ... det omfattande tillsynsarbetet är ett stöd och skydd för både företag och konsumenter.

Mål 11 Hållbara städer och samhällen

Gör städer och bostättningar inkluderande, säkra, motståndskraftiga och hållbara.

Medan övriga mål riktar in sig på ett visst ämne fokuserar Mål 11 övergripande på hållbarheten i städer och handlar om att erbjuda en trygg, inkluderande, hälsosam och tillgänglig livsmiljö. Sverige präglas liksom hela världen av en omfattande urbanisering och Stockholms stad har haft en stark befolkningstillväxt sedan början av 1980-talet. En växande stad skapar nya möjligheter för ekonomisk tillväxt och kan genom god planering och ett genomtänkt byggande minska sociala klyftor och påfrestningar på ekosystemen.

Hur ligger Stockholm till

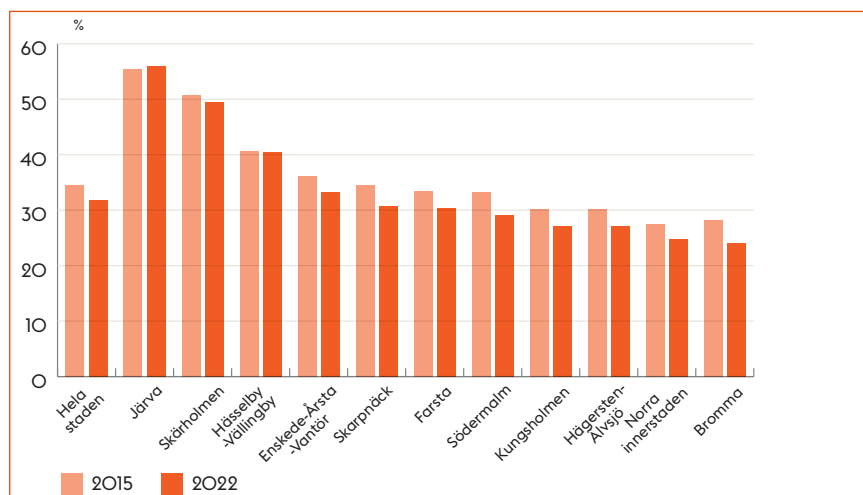
Bostäder och trångboddhet

Bostadsbyggandet är ett kraftfullt redskap för att styra utvecklingen i hållbar riktning och Stockholms stad ska enligt sin översiktsplan vara både en klimatsmart och växande stad. Staden har det senaste decenniet haft en stark befolkningsutveckling men också ett högt bostadsbyggande. Till följd av detta har trångboddheten i Stockholm minskat sedan år 2015, dock mindre i de områden som är mest trångbodda. I Järva och Hässelby-Vällingby är andelen trångbodda i stort sett oförändrad.

Andel trångbodda personer i flerbostadshus år 2015, 2019 och 2022 (nya norm 3²⁹).

 Andel (%) trångbodda personer har minskat något (norm 3, ny def.).

År	Andel (%)
2015	35
2019	34
2022	32

Källa: Sweco/SCB

I en jämförelse med övriga storstäder skiljer sig utvecklingen åt de senaste tio åren. Trångboddheten har minskat mest i Stockholm och något Malmö. Men samtidigt har både befolkningen och antalet nya

29. Norm 3 definierar ett hushåll som trångbott om det bor mer än en person per rum, vardagsrum och kök oräknade. Sammanboende förutsätts dela sovrum, vilket även barn under 12 år kan göra. Övriga i hushållet ska ha egna rum för att hushållet inte ska räknas som trångbott.

bostäder ökat mindre i Stockholm än i övriga storstäder – dock från en hög nivå – och det är i synnerhet efter pandemin som både befolkningsutvecklingen och byggandet varit lägre i Stockholm än i övriga storstäder.

Förändring av befolkning och trångboddhet i storstäderna.

Stad	Befolkningsförändringar (%) åren 2013-2023	Andel trångbodda (%) personer ³⁰	
		2013	2023
Stockholm	10	48	44
Göteborg	13	41	41
Malmö	16	44	42
Uppsala	20	37	38

Källa: SCB

De senaste åren är det särskilt den inrikes inflyttningen som är något lägre till Stockholm jämfört med övriga storstäder. Det är en följd av att bostäder i nära grannkommuner kan vara något mer tillgängliga eller prisvärda samtidigt som kollektivtrafiken i Stockholmsregionen är mest utbyggd och använd jämfört med övriga storstäder.

Hållbara transportmedel

Utöver bostadssituationen är hållbara transportmedel avgörande för att uppnå detta mål, då de bidrar till minskade utsläpp, förbättrad luftkvalitet och ökad rörlighet för alla samhällsgrupper. Att jämföra resvanor i olika städer är vanskligt beroende på skillnader i mätmetoder, mätpunkter samt geografiska och klimatmässiga förutsättningar. Följande tabell sammanfattar resvaneundersökningar i Malmö och Göteborg medan i Stockholm mäts antalet resor och i den mätningen ingår inte fotgängare.

Andel (%) resande per färdmedel.

Stad	Malmö ³¹		Göteborg ³²		Stockholm ³³	
	2007	2023	2011	2023	2000	2023
Kollektivtrafik	19	31	25	29	57	66
Cykel	23	27	5	7	2	5
Bil	41	30	48	42	41	29
Till fots m.m.	17	12	22	22		
	100	100	100	100	100	100

Bilresorna minskar som färdmedelsval.

Oavsett olika sätt att mäta är en entydig trend i Stockholm, Malmö och Göteborg att resande med kollektivtrafik och cykel ökar medan bilresorna minskar som färdmedelsval. Övergången till kollektiva och fossilfria färdmedel behöver dock ytterligare öka för att klara klimatmålen och förbättra miljön och mobiliteten i storstäderna, och här är fritidsresorna en särskild utmaning.

30. Enligt norm 3 med en äldre definition där alla barn förväntas ha eget rum.

31. Resvaneundersökning, Region Skåne. 2023

32. Trafik- och resandeutveckling 2023, Göteborgs stad

33. För Stockholm mäts resor över innerstadssnittet (ej gående); Källa Trafikutvecklingen i Stockholm 2023, Trafikkontoret, april 2024

Segregationsbarometern

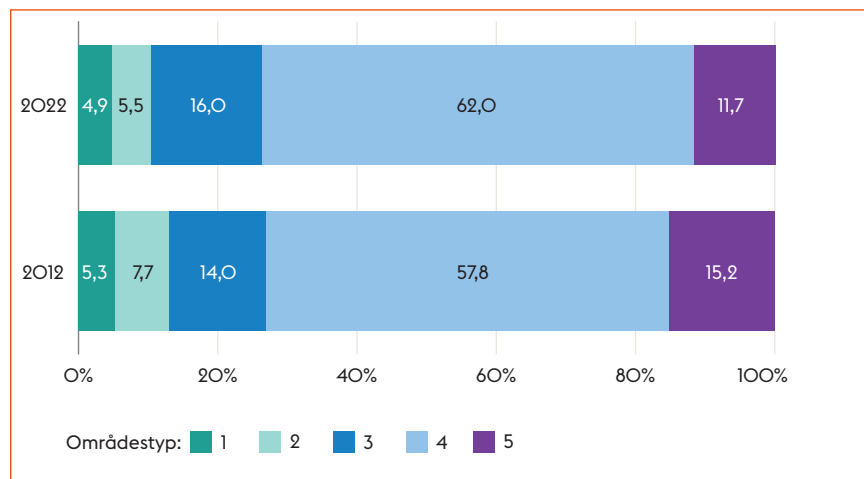
Agendans mål 11 handlar om att städer ska bli mer inkluderande, säkra och hållbara. En del i detta är att minska segregationen och skapa sammanhängande och inkluderande samhällen där människor från olika bakgrunder kan leva och interagera på lika villkor. För att för att mäta segregationens utveckling kan Boverkets segregationsbarometer användas. Den beskriver socioekonomisk boendesegregation, det vill säga att personer och grupper bor på olika geografiska platser utifrån sina socioekonomiska förutsättningar, såsom exempelvis inkomstnivå och utbildningsnivå.³⁴

Segregationsbarometer utgår från så kallade Regionala statistikområden (RegSO) och Stockholms stad består av 127 RegSO-områden. Dessa områden har delats in i fem olika områdestyper:

- område 1 och 2 har socioekonomiska utmaningar (område 1 stora utmaningar),
- område 3 är socioekonomiskt blandat
- område 4 och 5 har goda till mycket goda socioekonomiska förutsättningar.

Det finns en koppling mellan dessa områdestyper och graden av segregation. I områden med stora socioekonomiska utmaningar (1) samt i områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar (5) är segregationen som högst jämfört med stadens snitt. Som framgår av diagrammet nedan är det sammantaget en något mindre andel som bor i dessa områden (1 och 5) år 2022 jämfört med år 2012. Det innebär att segregationen minskat något enligt detta sätt att mäta.

Fördelning av kommunens befolkning efter områdestyp, år 2012 och år 2022 (%).

Tabellen bredvid visar fördelningen av stadens befolkning efter områdestyper. Områdestyperna bygger på en sammanvägning av olika socioekonomiska faktorer.

År 2022 bodde en majoritet av stockholmarna, 62 procent, i områden med goda ekonomiska förutsättningar.

Vidare bodde 16 procent i blandade områden.

Det går också att utläsa att 4,9 procent av stockholmarna bodde i områden med stora socioekonomiska utmaningar, att jämföra med att 11,7 procent bor i områden med mycket goda förutsättningar.

Förändringen kommer också till uttryck i att ojämlikhetsindexet har förbättrats något (se mål 10).

Den geografiska platsen har stor betydelse för människors levnadsvillkor. Hur stadens geografiska områden fördelar sig på olika områdestyper framgår av kartan. I områdestyp 1 finns Tensta, Husby och Rinkeby och i områdestyp 2 finns exempelvis Vårberg, Rågsved och Grimsta.

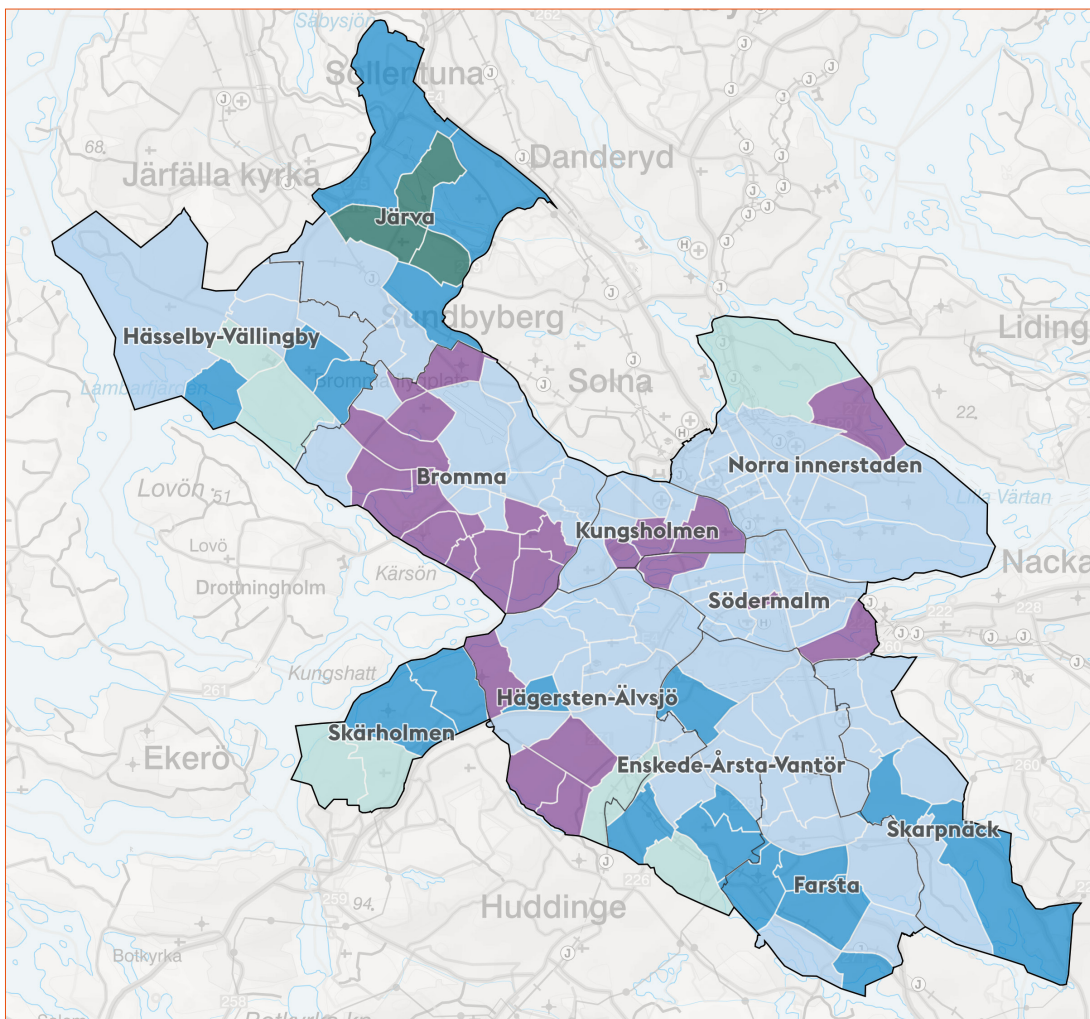
34. Så mäter och följer du segregation, Boverket 2022.

I socioekonomiskt blandade områden (områdestyp 3), där finns stadsdelar som Högdalen, Farsta, Bredäng, Vällingby och Akalla. Flest invånare bor i områden med goda socioekonomiska förhållanden (områdestyp 4).

Områdestyp 5 innehåller bland annat villaområden i Mälarhöjden och Bromma samt Hammarby Sjöstad och Norra Djurgårdstaden.

Mer information finns på Boverkets webbsida samt i det metodstöd som staden publicerat: *Segregationsbarometern för Stockholms stad, Stöd till Analys*.

Segregationsbarometern.

Källa: Boverket

Områdestyper:

- Områdestyp 1 – Områden med stora socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 2 – Områden med socioekonomiska utmaningar
- Områdestyp 3 – Socioekonomiskt blandade områden
- Områdestyp 4 – Områden med goda socioekonomiska förutsättningar
- Områdestyp 5 – Områden med mycket goda socioekonomiska förutsättningar

Områdestyp 1 och områdestyp 2 går in under samlingsbegreppet områden med socioekonomiska utmaningar.

Mål 16 Fredliga och inkluderande samhällen

Främja fredliga och inkluderande samhällen för hållbar utveckling, tillhandahålla tillgång till rättvisa för alla samt bygga upp effektiva, och inkluderande institutioner med ansvarsutkrävande på alla nivåer.

Valdeltagande kommunvalet 2022 (%)

	Andel (%)
Högst: Södra Ängby	94,2 %
Lägst: Rinkeby	46,3 %

Andel (%) valdeltagande i kommunvalet minskade vid valet 2022, hela staden.

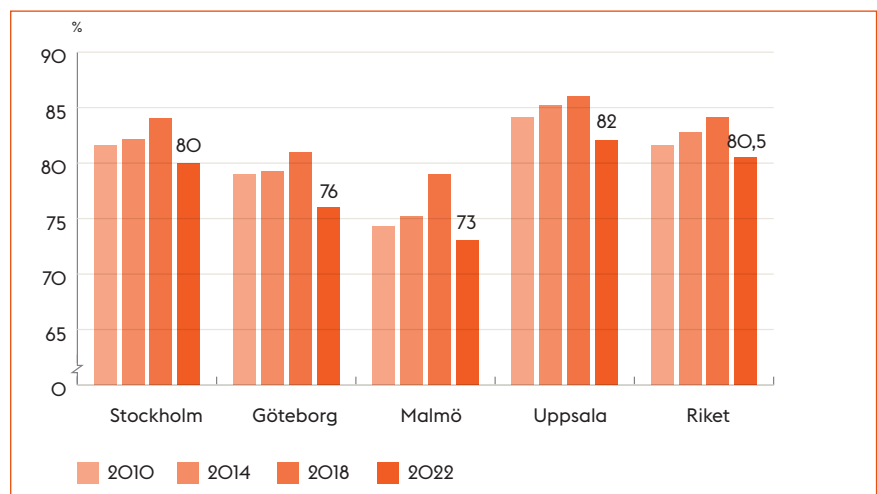
År	Andel (%)
2010	81,6
2014	82,1
2018	83,5
2022	79,9

Målet om fredliga och inkluderande samhällen spänner över flera områden som att skapa ett tryggt och fredligt samhälle utan våld med transparenta och rättssäkra offentliga institutioner. Målet ska stärka möjligheterna att påverka beslut och öka insynen i offentliga institutioner samt främja tryggheten i människors närmiljö.

Hur ligger Stockholm till

Valdeltagandet är ett bra mått på hur demokratin mår. En demokrati bygger på att människor engagerar sig och uttrycker sina åsikter och deltar i allmänna val. Valdeltagandet i kommunvalet 2022 sjönk i hela riket till 80 procent, från 84 procent i 2018 års val. Valdeltagandet i Stockholms stad är betydligt högre än i Göteborg och Malmö, men lägre än i Uppsala.

Valdeltagande i kommunalvalet, bruten skala, andel (%) av röstberättigade.

Källa: Kolada

Valdeltagandet i kommunvalet i Stockholms stad sjönk med 3,6 procentenheter mellan valen 2018 och 2022. I vissa grupper i befolkningen syns nedgången knappt alls medan den i andra grupper är mer markant. Jämfört med valet 2018 minskade valdeltagandet i samtliga av de tio stadsdelar där valdeltagandet var som lägst. Störst var nedgången i Tensta med en minskning på 8,1 procentenheter. I Södra Ängby, som är den stadsdel som har haft högst valdeltagande de tre senaste valen, uppgick valdeltagandet till 94,2 procent år 2022. Det är endast en obetydlig minskning (-0,1 procentenheter) jämfört med valet 2018. Detta innebär att skillnaderna i valdeltagande mellan stadsdelar ökar.

Valdeltagande minskade mest i stadsdelar med ett redan lågt valdeltagande.

Stadsdel	2022	2018	Differens, procentenheter
Rinkeby	46,3	53,9	-7,6
Husby	47,7	51,9	-4,2
Tensta	49,6	57,7	-8,1
Universitetet	50,4	57,6	-7,2
Vårberg	52,5	60,2	-7,7
Akalla	52,8	56,9	-4,1
Skärholmen	52,9	60,5	-7,6
Kista	54,6	62,4	-7,8
Rågsved	54,7	62,4	-7,7
Hässelby Gård	56,9	64,3	-7,4

Källa: Sweco

Bland inrikes födda var valdeltagandet i kommunvalet 90 procent, jämfört med 55 procent bland utrikes födda, en skillnad på 35 procentenheter. Benägenheten att rösta varierar även med utbildnings- och inkomstnivå, och valdeltagandet minskade mest bland personer med endast förgymnasial utbildning och i gruppen med de lägsta inkomsterna.

Valdeltagande (%) i kommunvalet 2022 i olika grupper.

Kön		Andel (%)
Män	inrikes födda	88
	utrikes födda	51
	samtliga	78
Kvinnor	inrikes födda	91
	utrikes födda	53
	samtliga	82
Totalt	inrikes födda	90
	utrikes födda	55
	samtliga	80

Källa: Sweco

Detta innebär en demokratisk ojämlikhet och ökar risken för utanförskap. Många varken deltar eller känner sig delaktiga i samhällsutvecklingen. Det medför att samhället går miste om viktiga perspektiv samtidigt som många tillit till samhället påverkas.

I Stockholms stads trygghetsmätning mäts förtroendet för den lokala stadsdelsförvaltningen. Undersökningen från år 2023 visar att förtroendet för stadsdelsförvaltningarna är relativt högt i hela staden. Samtidigt är andelen med lågt förtroende påtagligt högre i de stadsdelsområden där valdeltagandet är lägre. På motsvarande sätt är känslan av otrygghet större i stadsdelsområden med ett lägre valdeltagande. Det är en relativt jämn könsfördelning avseende andelen otrygga. Det är dock tydligt att utrikes födda är mer otrygga än inrikes födda och personer med funktionsnedsättning upplever en större otrygghet.

Det finns stora skillnader i valdeltagande mellan inrikes och utrikes födda i alla åldrar.

” ... förtroendet för stadsdelsförvaltningarna är relativt högt i hela staden.

Mål 17

Genomförande och globalt partnerskap

Stärka genomförandemedlen och återvitalisera det globala partnerskapet för hållbar utveckling.

Genomförandet av Agenda 2030 har beskrivits i rapportens inledning. Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser har i uppdrag att verka för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling, beakta Agenda 2030 i framtagandet av styrdokument och använda agendan som ett verktyg för hållbar utveckling samt verka för genomförandet av agendans globala hållbarhetsmål.

” Stockholms stad tar därför en aktiv roll i att bidra till och dra nytta av globala, nationella och lokala nätverk, resurser och kunskap för att uppnå hållbarhetsmålen.

Därutöver ska genomförandet av agendan även präglas av lärande och utbyte av erfarenheter tillsammans med andra aktörer. Stockholms stad tar därför en aktiv roll i att bidra till och dra nytta av globala, nationella och lokala nätverk, resurser och kunskap för att uppnå hållbarhetsmålen. Exempel på det är följande.

Internationella partnerskap

Stockholm deltar aktivt i samarbeten med andra städer i världen som arbetar med hållbar utveckling, exempelvis genom nätverk som C40 Cities Climate Leadership Group, Eurocities, POLIS (hållbar, smart transport- och mobilitet), ICLEI (Local Governments for Sustainability), Covenant of Mayors och CNCA (Carbon Neutral Cities Alliance). Vidare är Stockholms stad medlem i City Hub and Network for Gender Equity (CHANGE), städer som samarbetar för att öka jämställdhet och jämlikhet. Genom internationella partnerskap medverkar staden i projekt inom exempelvis Horisont Europa för att utvecklas och bidra till hållbar utveckling. Som en certifierad Fairtrade City engagerar sig Stockholm för rättvis handel och etisk konsumtion inom olika verksamhetsområden.

Stärkt lokal hållbarhet genom samarbete

På lokal nivå samarbetar Stockholms stad med näringsliv, akademien och civilsamhället för att implementera hållbarhetsmålen. Initiativ som stadens pakter, samarbetsavtal och gemensamma projekt med regionala partners och ledande universitet är goda exempel på hur detta görs inom allt från social inkludering till cirkulär ekonomi.

Klimatkontrakten

EU:s klimatkontrakt är en central del av EU:s klimatarbete. Målet är att minst 100 europeiska städer ska uppnå klimatneutralitet till år 2030. Dessa kontrakt fungerar som överenskommelser mellan städer, nationella myndigheter och EU för att påskynda klimatomställningen. Stockholms stad har undertecknat ett klimatkontrakt och fick 2023 som en av tio europeiska städer EU:s ”Mission Label”. Det är en bekräftelse från EU på att stadens planer för omställningsresan är ambitiös och på rätt väg. Staden ingår också i initiativet Cities Mission Mayors Advisory Group.

Sammanfattning läge och indikatorer

– Utbildning, jobb och bostäder för alla

Mål	Styrkor och utmaningar	Vald indikator, utvecklingen i staden över tid										
 <p>8 ANSTÄNDIGA ARBETSVILLKOR OCH EKONOMISK TILLVÄXT</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Stockholmsregionen är Sveriges största arbetsmarknad och sysselsättningsgraden är högre än i övriga storstäder och i riket. – Andelen långtidsarbetslösa har trendmässigt ökat i Stockholms stad senaste decenniet. Samtidigt är arbetskraftsbristen påtaglig inom vissa sektorer. 	<p>Andelen (%) långtidsarbetslösa (>12 månader)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2021</td> <td>3,5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>3,1</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>2,6</td> </tr> <tr> <td>2024</td> <td>2,8</td> </tr> </tbody> </table> <p> Små ändringar</p>	År	Andel (%)	2021	3,5	2022	3,1	2023	2,6	2024	2,8
År	Andel (%)											
2021	3,5											
2022	3,1											
2023	2,6											
2024	2,8											
 <p>9 HÅLLBAR INDUSTRI, INNOVATIONER OCH INFRASTRUKTUR</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Rätt kunskap och ett gott bemötande bidrar i hög utsträckning till ett bra företagsklimat och stadens näringslivsservice får ett gott betyg i olika mätningar. – Det finns utmaningar med en ökad välfärdsbrottlighet. Staden arbetar bl.a. med en stärkt kommunal tillsyn i samverkan med polis och andra aktörer för att förebygga detta. 	<p>NKI i Stockholms stad har en positiv trend senaste decenniet. Den kommunala tillsynen har stärkts.</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>NKI</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2014</td> <td>70</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>73</td> </tr> <tr> <td>2023</td> <td>72</td> </tr> </tbody> </table> <p> Positiv utveckling</p>	År	NKI	2014	70	2019	73	2023	72		
År	NKI											
2014	70											
2019	73											
2023	72											
 <p>11 HÅLLBARA STÄDER OCH SAMHÄLLEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Befolkningsutveckling har varit god under en lång tid och bostadsbyggande högt. Trångboddheten i Stockholm har därför minskat sedan år 2015. Resande med kollektivtrafik och cykel ökar medan bilresorna minskar som färdmedelsval. Enligt Boverkets segregationsbarometer har segregationen minskat något det senaste decenniet. – Enligt Boverkets segregationsbarometer bor 5 procent av stockholmarna i stadsdelar med stora socioekonomiska utmaningar. I dessa områden har trångboddheten minskat i mindre utsträckning. 	<p>Andel (%) trångbodda personer har minskat något (norm 3, ny def.)</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2015</td> <td>35</td> </tr> <tr> <td>2019</td> <td>34</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>32</td> </tr> </tbody> </table> <p> Positiv utveckling</p>	År	Andel (%)	2015	35	2019	34	2022	32		
År	Andel (%)											
2015	35											
2019	34											
2022	32											
 <p>16 FREDLIGA OCH INKLUDERANDE SAMHÄLLEN</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Sverige har ett högt valdeltagande i en internationell jämförelse. Ju högre valdeltagande, desto större sannolikhet att de valda representanterna representerar hela väljarkåren och att alla väljargrupper får lika inflytande över den förda politiken. – Valdeltagande minskade vid det senaste valet 2022, nedgången var störst i de stadsdelar där valdeltagandet var som lägst. Valdeltagandet samvarierar med trygghet och tillit och här finns stora variationer mellan grupper. 	<p>Andel (%) valdeltagande vid kommunfullmäktigeval</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>År</th> <th>Andel (%)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>2010</td> <td>81,6</td> </tr> <tr> <td>2014</td> <td>82,1</td> </tr> <tr> <td>2018</td> <td>83,5</td> </tr> <tr> <td>2022</td> <td>79,9</td> </tr> </tbody> </table> <p> Negativ utveckling</p>	År	Andel (%)	2010	81,6	2014	82,1	2018	83,5	2022	79,9
År	Andel (%)											
2010	81,6											
2014	82,1											
2018	83,5											
2022	79,9											
 <p>17 GENOMFÖRANDE OCH GLOBALT PARTNERSKAP</p>	<ul style="list-style-type: none"> + Alla stadens nämnder och bolagsstyrelser har i uppdrag att verka för att uppnå FN:s globala mål för hållbar utveckling, beakta Agenda 2030 i framtagandet av styrdokument och använda agendan som ett verktyg för hållbar utveckling samt verka för genomförandet av agendans globala hållbarhetsmål. + Stockholms stad har också en aktiv roll i att bidra till och dra nytta av globala, nationella och lokala nätverk, resurser och kunskap för att uppnå hållbarhetsmålen. 	<p>Ingen indikator</p>										

Vy över delar av Farsta, Telestaden och Drevviken.

GLOBALA MÅLEN
för hållbar utveckling

Fördjupning:

Hållbar utveckling i stadens geografiska fokusområden

En hållbar utveckling i Stockholm kräver en sammanhållen stad med minskad segregation och stärkt jämlikhet. Ett sätt att rikta genomförandekraft och resurser dit de bäst behövs är genom utpekandet av stadens geografiska fokusområden, något som gjordes redan i stadens översiktsplan år 2018. Stadens fyra fokusområden är Hagsätra-Rågsved, Järva, Skärholmen och Farsta.

Stadens fyra fokusområden är:

- Hagsätra-Rågsved
 - Järva
 - Skärholmen
 - Farsta
-

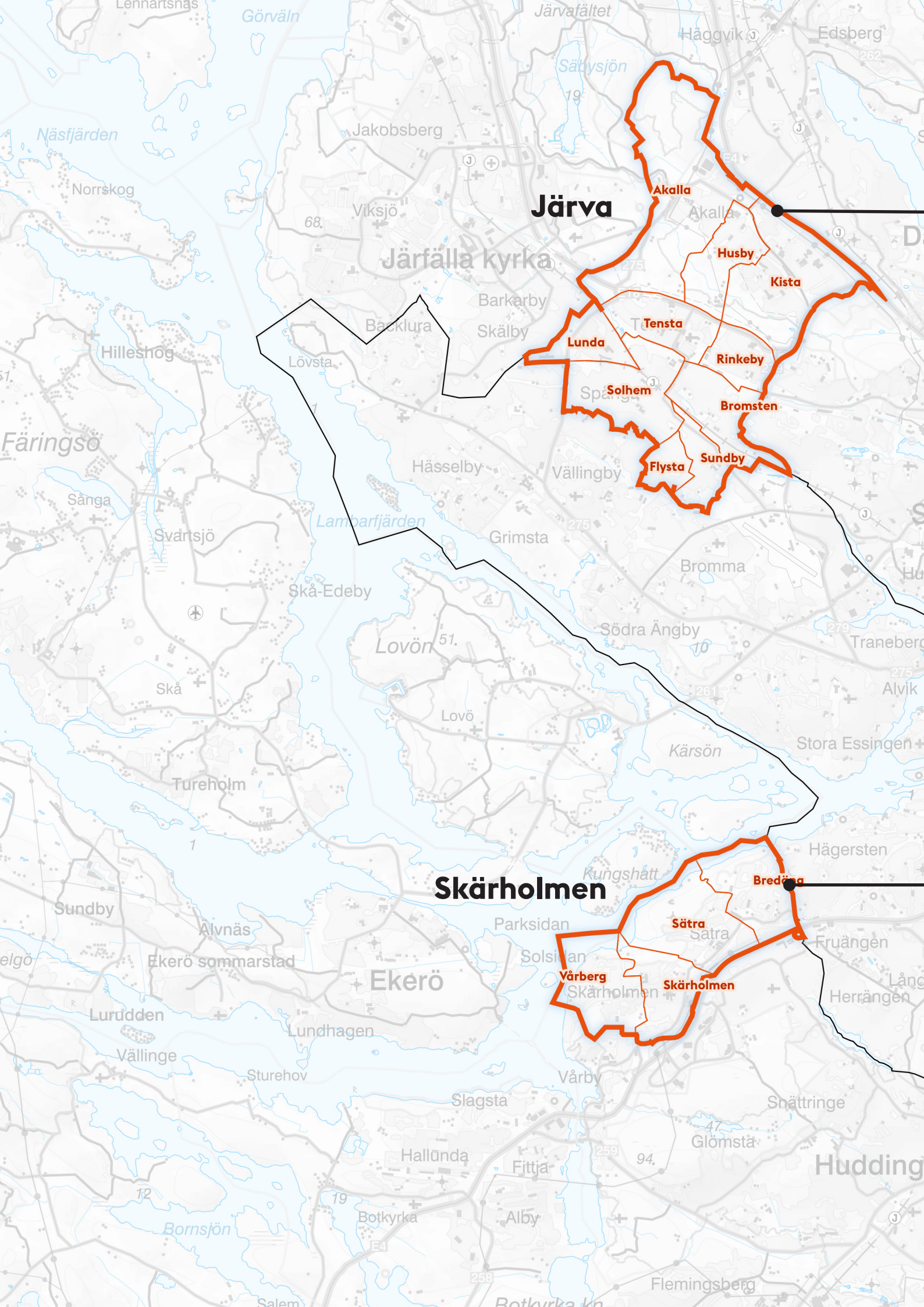
I stadens budget för år 2025 har det tydligt uttalats att arbetet i stadens fokusområden är prioriterade och det finns en tydlig riktning mot utökad samverkan och samordning. Kraftsamlingen på fokusområdena syftar till att förbättra livsvillkor och livsmiljö, öka tryggheten, och minska skillnader i hälsa, utbildning, sysselsättning och demokratiskt inflytande och deltagande.

Alla nämnder och bolag förväntas ta ett gemensamt ansvar för att främja utvecklingen. I budget 2025 framhålls följande.

”Områdesutvecklingen ska vara utgångspunkten för förvaltningars och bolags arbete lokalt så att prioriteringar och insatser styrs dit behoven är som störst. Samtliga nämnder och bolagsstyrelser ska utifrån sitt verksamhetsområde särskilt kartlägga behov och möjligheter i översiktsplanens fokusområden och med detta som underlag medverka i det analysarbete för lokal områdesutveckling som görs av respektive stadsdelsnämnd.”

För att bistå och stärka analysen av en hållbar utveckling i stadens fokusområden görs en fördjupning av ett urval av stadsdelar och hållbarhetsindikatorer med anknytning till Agenda 2030 i denna rapport. Dessa mått kan komma att vara en del i uppföljningen av det fortsatta arbetet i stadens fokusområden.

Statistiken kommer för mål 13 från *Stockholm Environmental institute* (SEI), mål 15 från Miljöbarometern, Mål 16 från stadens trygghetsmätning och i övrigt från SCB/Boverket och stadens områdesdatabas (ODS).

Järva

Järfälla kyrka

Skärholmen

Ekerö

- Akalla
- Husby
- Kista
- Rinkeby
- Bromsten
- Sundby
- Flysta
- Solhem
- Tensta
- Lunda

- Bredäng
- Sättra
- Värberg
- Skärholmen

Stockholms stads geografiska fokumsområden

Antal invånare

Förändring

Järva

År 2023	92 569	
År 2033	106 034	+14%

Skärholmen

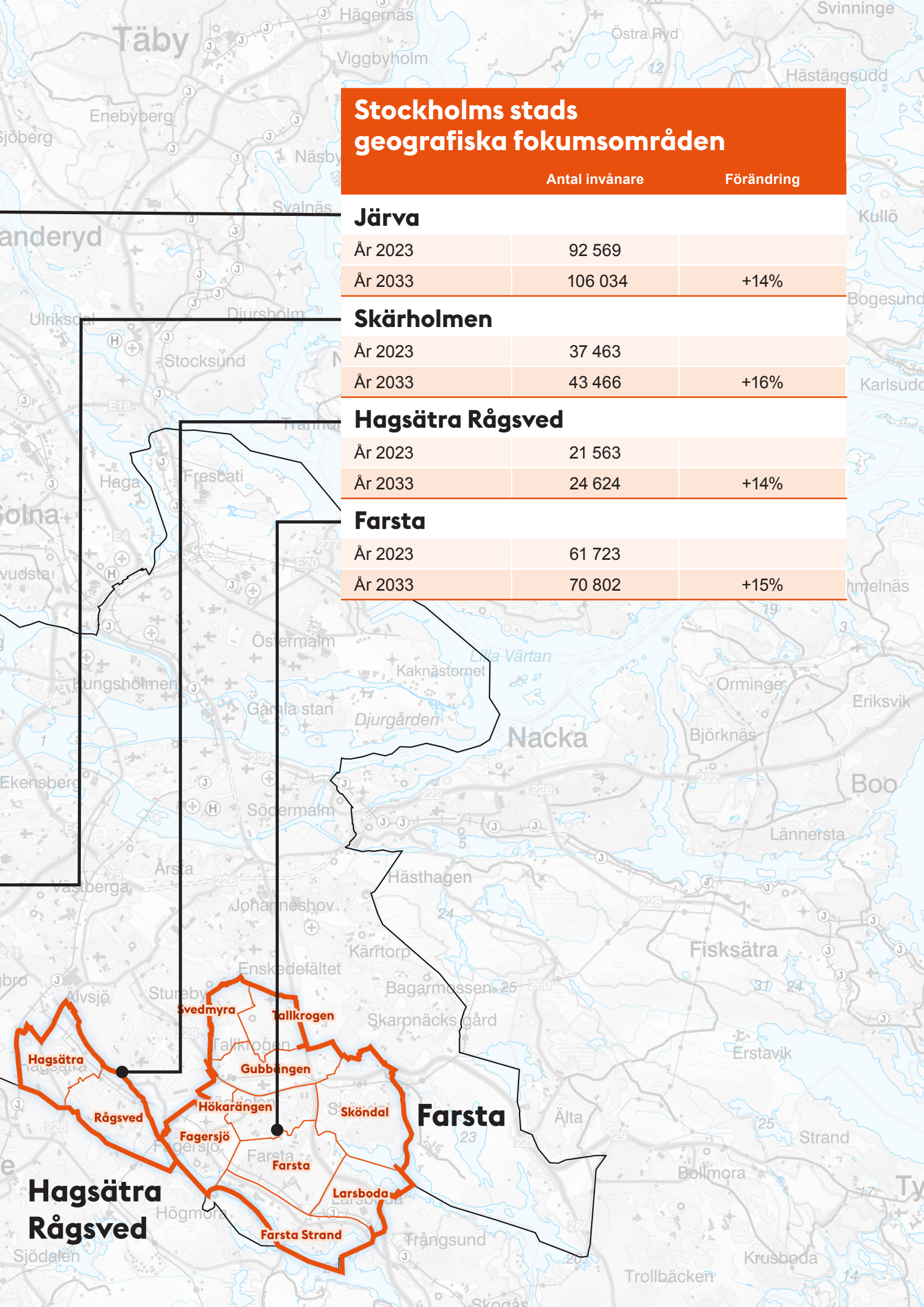
År 2023	37 463	
År 2033	43 466	+16%

Hagsätra Rågsved

År 2023	21 563	
År 2033	24 624	+14%

Farsta

År 2023	61 723	
År 2033	70 802	+15%

Hagsätra
Rågsved

Farsta

Fokusområde: Hagsätra Rågsved

Hagsätra-Rågsved präglas av en blandning av flerfamiljshus, stora grönområden och kulturella mötesplatser. Fokusområdet utgörs av stadsdelarna Rågsved och Hagsätra i södra Stockholm och utgör den södra delen av Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsområde.

Området har ett bra läge nära kollektivtrafik, god tillgång till naturområden och samlingsplatser för kultur. Stockholms stad arbetar för att stärka Hagsätra och Rågsved som stadsdelar bland annat genom att skapa förutsättningar för flera tusen nya bostäder. Dessutom görs satsningar på service, offentliga miljöer, centrumen och en ökad trygghet i hela området. Det finns två huvudsakliga lokala centrum; Hagsätra och Rågsved centrum med butiker, restauranger, mataffärer, tunnelbana vilka fungerar som mötesplatser för områdets invånare.

Mål 1: Ingen fattigdom

Stadsdel	Andel (%) personer med låg ekonomisk standard år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Rågsved	30	21	10
Hagsätra	23	12	13
Hela staden	26	12	12

Grupper med låg ekonomisk standard är i högre grad kortutbildade, men inom resp. utbildningsnivå är skillnaderna mellan Hagsätra och stadens genomsnitt små.

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Stadsdel	Antal ohälsodagar år 2022 (%) efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Rågsved	33	21	14
Hagsätra	39	20	11
Hela staden	45	22	10

Antalet ohälsodagar har tydliga skillnader mellan olika grupper men allra mest till följd av utbildningsbakgrund. Inom resp. utbildningsnivå är skillnader mellan geografiska områden mindre.

Mål 4: God utbildning för alla

Stadsdel	Slutfört gymnasiet inom 3-5 år (%)	Andel (%) av befolkningen 20-64 år med minst gymnasieutbildning	
		Kvinnor	Män
Rågsved	67	80	74
Hagsätra	68	84	80
Hela staden	80	91	87

Fler behöver klara gymnasiet för att bibehålla utbildningsnivån. Männerna i Rågsved sticker ut med en lägre andel.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Stadsdel	Andel (%) förvärvsarbetande*		Andel (%) förvärvsarbetande*	
	Kvinnor	Män	Inrikes födda	Utrikes födda
Rågsved	70 (+9)	73 (+7)	77 (+3)	69 (+11)
Hagsätra	75 (+5)	80 (+6)	83 (+3)	73 (+10)
Hela staden	81	81	86	71

En något högre andel män än kvinnor är sysselsatta i fokusområdet. Skillnaderna är större avseende härkomst, utrikes födda har lägre sysselsättning än inrikes födda, vilket blir en dubbel utmaning för utrikesfödda kvinnor.
*inom parentes, förändring i procentenheter under åren 2012-2022

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Stadsdel	Andel (%) barn i familjer med låg inkomststandard	
	År 2012	År 2022
Rågsved	33	15
Hagsätra	22	8
Hela staden	11	6

Andelen barn i familjer med ekonomiska svårigheter har minskat kraftigt i fokusområdet även om fler unga i Rågsved kan uppleva ojämlika ekonomiska uppväxtvillkor.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stadsdel 2022	Bostadsarea kvm per invånare		Andel hushåll 6 personer eller mer	Andel bostäder 5 rum eller mer	Andel hyresrätter
	Inrikes född	Utrikes född			
Rågsved	31	28	5 %	3 %	75 %
Hagsätra	33	27	4 %	4 %	58 %
Hela staden	36	31	2 %	4 %	39 %

Invånare i Hagsätra och Rågsved har mindre bostadsytor per person jämfört med genomsnittet i staden, särskilt bland utrikesfödda. Samtidigt har dessa områden en högre andel stora hushåll, men andelen bostäder med fem rum eller fler är lägre än vad som skulle behövas, särskilt i Rågsved, som också har en hög andel hyresrätter.

Mål 13: Bekämpa klimatförändringar

Stadsdel	Huvudsaklig nivå på totala CO2e-utsläpp per person och år
Rågsved Hagsätra	3,7-5,8 ton
Hela staden	9 ton

Invånarna i denna del av staden har tydligt lägre utsläpp än stadens invånare i genomsnitt och har klimatmässigt en mer hållbar livsstil

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Stadsdel	Area skyddad natur
Rågsved Hagsätra	Ca 120 hektar, fokusområdet är ca 380 hektar

Invånarna i Hagsätra-Rågsved har en god närhet till stora grönområden och Hagsätraskogens och Rågsveds naturreservat. Enligt stadens värmekartläggning finns även god närhet till svalka i fokusområdet vid värmeböljor, se värmekartan på sidan 69.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Stadsdel	Valdeltagande (%) (år 2022)	Vill flytta p.g.a. otrygghet (%) (år 2023)	Känner sig otrygga i sitt bostadsområde (%) (år 2023)
Rågsved	57	24	12
Hagsätra	65	11	9
Hela staden	80	8	5

Rågsved har tydliga utmaningar när det gäller otrygghet, och det minskar tilliten till omgivningen och samhället och därmed viljan att delta i val. Hagsätra upplevs mera tryggt.

Fokusområde: Skärholmen

Skärholmen har väl utvecklade potentialer avseende handel och shopping samt god närhet till grönområden och vatten. Fokusområdet utgörs av stadsdelarna Skärholmen, Bredäng, Sättra och Vårberg som tillsammans utgör Skärholmens stadsdelsområde.

Området korsas av tunnelbanans röda linje och närhet till E4an. Skärholmen Centrum är ett av Stockholms största köpcentrum med ett levande torg och en plats för handel och service. Stadsteatern Skärholmen erbjuder kulturevenemang med fokus på unga. Området har också nära till Kungens Kurva, ett av Sveriges största handelsområden. Övriga stadsdelar har mindre lokala centrum knutna till tunnelbanan. Stadens satsning på Fokus Skärholmen har som mål att bygga 9 500 nya bostäder som ska bidra till en stärkt social hållbarhet.

Mål 1: Ingen fattigdom

Stadsdel	Andel (%) personer med låg ekonomisk standard år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Sättra	28	17	15
Bredäng	29	17	16
Vårberg	27	18	19
Skärholmen	31	20	19
Hela staden	26	12	12

Inom resp. utbildningsnivå är skillnaderna mellan de geografiska områdena små. Utbildningsnivån förklarar i hög grad den ekonomiska standarden.

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Stadsdel	Antal ohälsodagar år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Vårberg	35	19	14
Bredäng	40	25	11
Skärholmen	56	29	13
Sättra	58	27	16
Hela staden	45	22	10

Utbildningsbakgrunden styr antalet ohälsodagar. Vårberg har en mer gynnsam profil medan Skärholmen och Sättra har ett högre antal dagar.

Mål 4: God utbildning för alla

Stadsdel	Slutfört gymnasiet inom 3-5 år (%)	Andel (%) av befolkningen 20-64 år med minst gymnasieutbildning	
		Kvinnor	Män
Bredäng	72	86	80
Sättra	71	84	76
Vårberg	64	77	68
Skärholmen	69	74	67
Hela staden	80	91	87

Bredäng och Sättra har en mer gynnsam profil för både unga och befolkningen i stort, medan befolkningen i Skärholmen och Vårberg ligger sämre till, särskilt männen.

Mål 8: Anständig arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Stadsdel	Andel (%) förvärvsarbetande*		Andel (%) förvärvsarbetande*	
	Kvinnor	Män	Inrikes födda	Utrikes födda
Sätra	74 (+8)	74 (+4)	75 (-1)	73 (+10)
Bredäng	74 (+14)	74 (+5)	81 (+7)	69 (+10)
Värberg	72 (+11)	74 (+5)	77 (+3)	72 (+13)
Skärholmen	66 (+12)	69 (+6)	70 (+3)	67 (+11)
Hela staden	81	81	86	71

Syssetsättningen är något lägre i dessa områden jämfört med stadens genomsnitt, men det finns tydliga skillnader mellan områdena. Men de senaste tio åren har det varit tydliga förbättringar. Mest gynnsam profil har Sätra och Bredäng och störst utmaningar har Skärholmen. Det är små skillnader mellan könen men större avseende härkomst, särskilt i Bredäng och Skärholmen, men trenden är positiv.
*inom parentes, förändring i procentenheter under åren 2012–2022

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Stadsdel	Andel (%) barn i familjer med låg inkomststandard	
	År 2012	År 2022
Sätra	18	10
Bredäng	24	10
Värberg	30	15
Skärholmen	31	17
Hela staden	11	6

Här finns fler barn i familjer med ekonomiska utmaningar än stadens genomsnitt, men det har blivit bättre. Skärholmen och Värberg har högst nivåer, vilket påverkar livskvaliteten för dessa barn

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stadsdel 2022	Bostadsarea kvm per invånare		Andel hushåll 6 personer eller mer	Andel bostäder 5 rum eller mer	Andel hyresrätter
	Inrikes född	Utrikes född			
Sätra	35	31	4 %	1 %	48 %
Bredäng	33	31	4 %	1 %	77 %
Skärholmen	32	30	8 %	1 %	48 %
Värberg	35	29	6 %	4 %	64 %
Hela staden	36	31	2 %	4 %	38 %

Stora hushåll är vanligare här än i staden i genomsnitt, men det saknas tillräckligt med riktigt stora bostäder för att möta behoven hos de största hushållen. Bostadsytan per invånare är dock nära stadens genomsnitt.

Mål 13: Bekämpa klimat- förändringar

Stadsdel	Huvudsaklig nivå på totala CO ₂ e-utsläpp per person och år
Skärholmen	3,7-5,8 ton
Hela staden	9 ton

Invånarna i denna del av staden har tydligt lägre utsläpp än stadens invånare i genomsnitt och har klimatomått en mer hållbar livsstil

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Stadsdel	Area skyddad natur
Skärholmen	Ca 207 hektar (land) Sätmaskogen

Många av invånarna i hela fokusområden har nära Sätmaskogens naturreservat och till strandpromenader vid Mälaren. Men E4:an skapar barriäreffekter och utsatthet för buller. Några av de mest tätbebyggda kvarteren och centrumen är också exponerade för värmeböljor. Se värmekartan på sidan 69.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Stadsdel	Valdeltagande (%) (år 2022)	Vill flytta p.g.a. otrygghet (%) (år 2023)	Känner sig otrygga i sitt bostadsområde (%) (år 2023)
Bredäng	65	17	7
Sätra	64	20	11
Vårberg	56	21	14
Skärholmen	55	19	9
Hela staden	80	8	8

Trygghetskänslan och valdeltagandet varierar, med Bredäng som upplevs som något mera tryggt medan känslan av otrygghet förefaller högst i Vårberg.

Fokusområde: Järva

Järva har en befolkning som är födda i drygt 100 olika länder. Här finns stora gröna ytor och ett starkt näringslivsområde i Kista. Fokusområdet sammanfaller med Järva stadsdelsområde i nordvästra Stockholm.

I området pågår omfattande satsningar för att skapa en mer inkluderande och hållbar stadsdel, med bland annat byggandet av cirka 15 000 nya bostäder, tillsammans med satsningar på offentliga miljöer och utökad service. Kista utmärker sig genom sitt stora köpcentrum men varje stadsdel har även sitt egna lokala centrum med en blandning av butiker, restauranger och service samt god tillgång till tunnelbana, pendeltåg och bussar. Tunnelbanans förlängning kommer att knyta ihop Akallalinjen med Barkarby när den öppnas i december 2027. Därtill kommer tvärbansans utbyggnad från Sollentuna via Kista till Bromma att stärka Kista som en viktig trafiknod.

Mål 1: Ingen fattigdom

Stadsdel	Andel (%) personer med låg ekonomisk standard år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Kista	23	14	16
Akalla	22	19	19
Husby	37	27	28
Tensta	35	27	26
Rinkeby	41	29	30
Hela staden	26	12	12

Även i Järva är utbildningsbakgrunden avgörande för de ekonomiska förutsättningarna, men det är också mer tydliga skillnader mellan områden.

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Stadsdel	Antal ohälsodagar år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Husby	47	27	15
Rinkeby	38	20	13
Tensta	35	21	13
Akalla	39	30	14
Kista	42	22	7
Hela staden	45	22	10

Även här styr utbildningsbakgrunden antalet ohälsodagar. Kista ligger bättre till bland högutbildade men inte bland kortutbildade.

Mål 4: God utbildning för alla

Stadsdel	Slutfört gymnasiet inom 3-5 år (%)	Andel (%) av befolkningen 20-64 år med minst gymnasieutbildning	
		Kvinnor	Män
Kista	76	84	81
Akalla	67	78	71
Husby	60	73	69
Tensta	65	66	65
Rinkeby	66	62	61
Hela staden	80	91	87

Andelen gymnasieutbildade är tydligt lägre i flera av Järvas områden än stadens genomsnitt, särskilt i Tensta och Rinkeby.

Mål 8: Anständiga arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Stadsdel	Andel (%) förvärvsarbetande*		Andel (%) förvärvsarbetande*	
	Kvinnor	Män	Inrikes födda	Utrikes födda
Kista	69 (+3)	74 (+6)	76 (-2)	70 (+8)
Akalla	68 (+5)	74 (+6)	73 (+1)	71 (+10)
Husby	61 (+11)	68 (+9)	65 (+5)	65 (+13)
Tensta	59 (+13)	67 (+9)	67 (+4)	62 (+12)
Rinkeby	55 (+15)	65 (+12)	63 (+8)	59 (+14)
Hela staden	81 (+4)	81 (+2)	86 (+2)	71 (+9)

Den sociala hållbarheten i fokusområdet har tydligt stärkts i det att fler kommit i arbete och kan försörja sig själva, särskilt bland utrikesfödda liksom bland kvinnor i Husby, Rinkeby och Tensta. Men fortfarande är andelen sysselsatta låg i vissa stadsdelar. *inom parentes, förändring i procentenheter under åren 2012–2022

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Stadsdel	Andel (%) barn i familjer med låg inkomststandard	
	År 2012	År 2022
Rinkeby	48	29
Tensta	41	21
Husby	35	21
Akalla	16	10
Kista	10	7
Hela staden	10	6

Den ökade förmågan till försörjning har tydligt förbättrat många barns villkor, särskilt i Husby, Rinkeby och Tensta, även om skillnaderna mellan områden fortfarande är tydliga.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stadsdel 2022	Bostadsarea kvm per invånare		Andel hushåll 6 personer eller mer	Andel bostäder 5 rum eller mer	Andel hyresrätter
	Inrikes född	Utrikes född			
Kista	33	29	4 %	4 %	23 %
Akalla	32	29	4 %	0 %	17 %
Husby	25	29	7 %	2 %	80 %
Tensta	24	28	11 %	2 %	76 %
Rinkeby	20	25	14 %	3 %	94 %
Hela staden	36	31	2 %	4 %	38 %

Stora hushåll är mer vanligt förekommande i Rinkeby och Tensta än någon annanstans i staden, men det saknas ofta tillräckligt stora bostäder. Samtidigt har invånarna i dessa stadsdelar mindre yta än många andra stadsdelar. Detta skapar utmaningar för boendekvaliteten. Andelen egenägda bostäder är högre i Kista och Akalla.

Mål 13: Bekämpa klimat- förändringar

Stadsdel	Huvudsaklig nivå på totala CO ₂ e-utsläpp per person och år
Järva	3,7-5,8 ton
Hela staden	9 ton

Invånarna i denna del av staden har tydligt lägre utsläpp än stadens invånare i genomsnitt och har klimatmässigt en mer hållbar livsstil

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Stadsdel	Area skyddad natur
Järva	165 ha (Igelbäcken) 270 ha (Hansta)

Här finns tillgång till Igelbäckens och Hanstas naturreservat samt Järvafältet med Igelbäckens kulturresevat. En stor andel av själva bostadsområdena är dock hårdgjorda utan tillräckliga inslag av grönska och parker och av stadens värme-kartläggning framgår att Järva blir en av stadens varmaste bostadsområden i samband med värmeböljor. Se värmekartan på sidan 69.

Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Stadsdel	Valdeltagande (%) (år 2022)	Vill flytta p.g.a. otrygghet (%) (år 2023)	Känner sig otrygga i sitt bostadsområde (%) (år 2023)
Kista	62	26	16
Akalla	56	25	15
Husby	54	27	17
Tensta	52	17	18
Rinkeby	49	23	15
Hela staden	80	8	8

Tryggheten och valdeltagandet är en utmaning i Järva.

Fokusområde: Farsta

Fokusområdet sammanfaller med Farsta stadsdelsområde. Farsta centrum är ett av Stockholms största stadsdelscentrum som tillsammans med den goda kollektivtrafiken gör området till en central nod i södra Stockholm. Tunnelbana och pendeltåg ger snabb tillgång till både innerstaden och andra delar av regionen. Planer finns för flera tusen nya bostäder samt förnyelse av offentliga platser och gångvägar och området har en blandning av äldre bebyggelse och nyproduktion.

Mål 1: Ingen fattigdom

Stadsdel	Andel (%) personer med låg ekonomisk standard år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Östra Farsta Strand	28	19	20
Fagersjö	31	17	15
Farsta	24	12	11
Hökarängen	32	18	17
Västra Farsta Strand	10	9	6
Hela staden	26	12	12

Västra Farsta Strand har en stark profil medan Fagersjö, Hökarängen och östra Farsta strand har större utmaningar. Utbildningsbakgrunden styr starkt den ekonomiska standarden.

Mål 3: Hälsa och välbefinnande

Stadsdel	Antal ohälsodagar år 2022 efter utbildningsbakgrund (20-64 år)		
	Grundskola	Gymnasium	Eftergymnasial
Östra Farsta Strand	59	36	15
Fagersjö	34	25	15
Farsta	48	26	15
Västra Farsta Strand	50	24	5
Hökarängen	55	36	17
Hela staden	45	22	10

Utbildningsbakgrunden styr antalet ohälsodagar. Högutbildade har ett liknande antal ohälsodagar: Hökarängen och östra Farsta strand har lite större utmaningar.

Mål 4: God utbildning för alla

Stadsdel	Andel (%) som slutfört gymnasiet inom 3-5 år	Andel (%) av befolkningen 20-64 år med minst gymnasieutbildning	
		Kvinnor	Män
Hökarängen	68	89	83
Farsta	70	89	83
Västra Farsta Strand	82	87	82
Östra Farsta Strand	68	87	82
Fagersjö	71	83	76
Hela staden	80	90	87

Gymnasieutbildningsnivån är hög i de flesta av Farstas områden och ligger nära eller över stadens genomsnitt. Detta är en viktig tillgång för dessa områden och bidrar till ekonomisk hållbarhet.

Mål 8: Anständig arbetsvillkor och ekonomisk tillväxt

Stadsdel	Andel (%) förvärvsarbetande*		Andel (%) förvärvsarbetande*	
	Kvinnor	Män	Inrikes födda	Utrikes födda
Hökarängen	79 (+8)	77(+5)	81 (+3)	(71 +12)
Västra Farsta Strand	83 (+2)	85 (+3)	86 (+2)	75 (+4)
Farsta	80 (+8)	79 (+4)	84 (+4)	74 (+11)
Fagersjö	75 (+6)	77 (+6)	77 (-1)	75 (+14)
Östra Farsta Strand	69 (+5)	74 (+4)	74 (0)	69 (+10)
Hela staden	81	81	86	71

Sysselsättningen är genomgående hög, något lägre i Fagersjö och Östra Farsta Strand särskilt bland kvinnor och utrikes födda, men samtidigt har utvecklingen varit positiv för dessa grupper senaste decenniet.

*inom parentes, förändring i procentenheter under åren 2012–2022

Mål 10: Minskad ojämlikhet

Stadsdel	Andel barn i familjer med låg inkomststandard (%)	
	År 2012	År 2022
Östra Farsta Strand	26	15
Fagersjö	25	10
Farsta	15	6
Hökarängen	20	9
Västra Farsta Strand	0	0
Hela staden	11	6

Andelen ekonomiskt utsatta barn är relativt låg, men med något högre andelar i Östra Farsta Strand samt Fagersjö.

Mål 11: Hållbara städer och samhällen

Stadsdel 2022	Bostadsarea kvm per invånare		Andel hushåll 6 personer eller mer	Andel bostäder 5 rum eller mer	Andel hyresrätter
	Inrikes född	Utrikes född			
Hökarängen	34	32	1 %	1 %	74 %
Farsta	36	31	2 %	6 %	49 %
Västra Farsta Strand	39	34	2 %	4 %	16 %
Östra Farsta Strand	35	32	2 %	4 %	76 %
Fagersjö	34	30	5 %	8 %	49 %
Hela staden	36	31	2 %	4 %	38 %

Bostadsytan är god i fokusområdet, i nivå med staden som helhet, men något lägre för utrikesfödda. Även stora bostäder finns.

Mål 13: Bekämpa klimat- förändringar

Stadsdel	Huvudsaklig nivå på totala CO ₂ e-utsläpp per person och år
Farsta	3,7-5,8 ton
Hela staden	9 ton

Invånarna i denna del av staden har tydligt lägre utsläpp än stadens invånare i genomsnitt och har klimatomått en mer hållbar livsstil.

Mål 15: Ekosystem och biologisk mångfald

Stadsdel	Area skyddad natur
Farsta	0

I fokusområdet finns inga större skyddade områden men många farstabor har ändå tillgång grönområden. Här finns Fagersjöskogen – här skapar dock väg och järnväg barriäreffekter till Fagersjö – samt strandområden vid Farstanäset och Magelungen.

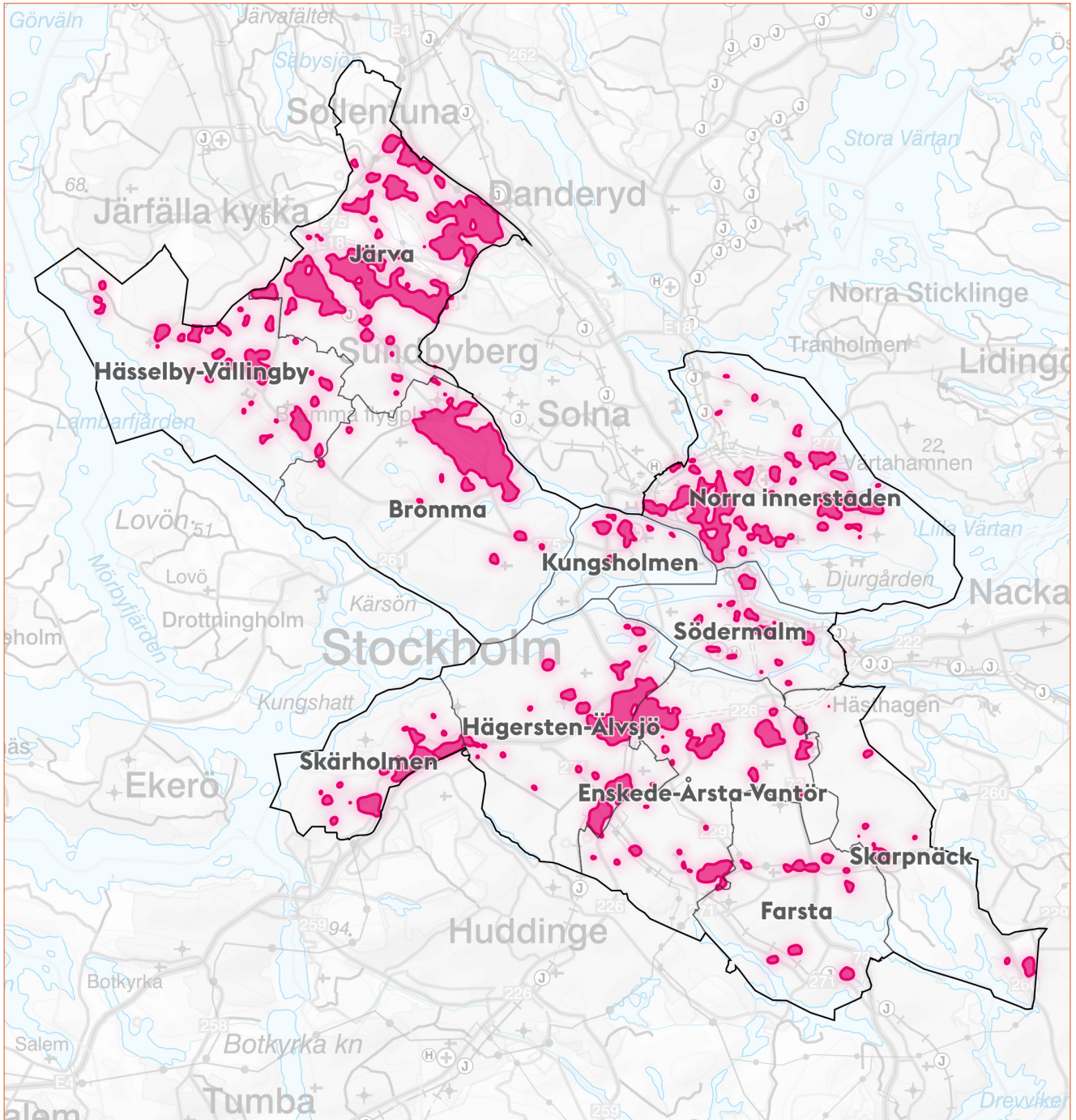
Mål 16: Fredliga och inkluderande samhällen

Stadsdel	Valdeltagande (%) (år 2022)	Vill flytta p.g.a. otrygghet (%) (år 2023)	Känner sig otrygga i sitt bostadsområde (%) (år 2023)
Hökarängen	77	10	6
Farsta	73	10	8
Västra Farsta Strand	86	10	8
Östra Farsta Strand	70	20	9
Fagersjö	66	6	0
Hela staden	80	8	8

Den sociala hållbarheten ger positiva avtryck i trygghet och valdeltagande som är högre här än i övriga fokusområden.

Värmekarta Stockholm stad

Kartlagret visar kartering av strålningstemperatus vid markytan och är hämtade från den amerikanska satelliten Landsat 8 för perioden juni 2013 till september 2021. Datat visas som värmeöar med temperatur över 35 grader.

Det finns mer information om värmekartan på sidan 35.

Vad utmärker fokusområdena?

Stadens geografiska fokusområden har alla olika styrkor och utmaningar ur ett hållbarhetsperspektiv och denna översikt ger inte en fullständig bild i den komplexitet som präglar hållbarhetsutmaningarna i dessa områden. Men den kan förhoppningsvis ge insikter om vissa av de många möjligheter och utmaningar som präglar stadens fokusområden. Några generella tendenser som utmärker fokusområdena är följande:

- Generellt präglas fokusområdena av en god ekologisk hållbarhet med låg klimatpåverkan och närhet till grönområden. Järvaborna är dock mer utsatta för värmeböljor än invånare i övriga fokusområden. Se värmekartan på sidan 69.
- Fokusområdena har en god befolkningstillväxt kring ca 15 procent kommande decennium. Motsvarande för hela staden är 7 procent.
- Utbildningsnivån är den variabel som förklarar mest av skillnader i både inkomster och ohälsa, särskilt för de kortutbildade. För att stärka hållbarheten behöver fler unga klara gymnasiet och fler kortutbildade delta i vuxenutbildningen.
- Andelen sysselsatta har tydligt stärkts över det senaste decenniet, särskilt för utrikesfödda och samtidigt har andelen unga i inkomstsvaga familjer tydligt minskat. Men som framgår av mål 8 tidigare i rapporten minskar inte andelen långtidsarbetslösa, och dessa har generellt en lägre utbildningsnivå.
- Fler stora bostäder behövs, det finns i flera områden en viss obalans mellan hushållsstorlek och bostadsutrymme för större bostäder samt i boyta mellan utrikes- och inrikes födda.
- Fokusområdena har tydliga utmaningar när det gäller otrygghet och valdeltagande är ofta lågt. Farsta är det fokusområde som har den socioekonomiskt starkaste profilen och här den sociala hållbarheten gett positiva avtryck i trygghet och valdeltagande.

Bilder:

Framsida – Johan Pontén

Sidan 8 – Sara Mac Key

Sidan 19 – Lieselotte van der Meijs

Sidan 26 – Johan Pontén

Sidan 40 – Fredrik Sandin Carlson

Sidan 54 – Lennart Johansson

Sidan 55 – Thomas Stenberg

